

HUMANISTISCH VERBOND

**Jaarverslaggeving 2021 van
Vereniging Humanistisch Verbond
te
Amsterdam**

Het Humanistisch Verbond in 2021
jaarverslag

Vrij denken, samen leven

Jaarverslag 2021

1. Inleiding

Het Humanistisch Verbond is een levensbeschouwelijke vereniging. Dat betekent dat we ons op basis van zingevingsvragen verhouden tot onze menselijkheid, onze rol ten opzichte van onszelf, elkaar en ten opzichte van onze omgeving. We zoeken de weg naar een menswaardige en rechtvaardige samenleving, waarin we in vrijheid kunnen leven. Daar hoort vanzelfsprekend de verantwoordelijkheid voor elkaar en voor onze omgeving bij.

De vereniging telde op 31 december 2021 17295 leden. We hadden in 2021 dertig afdelingen en vier werkgroepen.

In de jaarverslaggeving van de Vereniging Humanistisch Verbond is opgenomen de samengevoegde jaarrekening van de Vereniging Humanistisch Verbond, de Stichting Steunfonds Humanisme en de Stichting Socrates. Eveneens is opgenomen de enkelvoudige jaarrekening van de Vereniging Humanistisch Verbond.

2. Statutaire doelstelling

De vereniging Humanistisch Verbond heeft drie doelen. Zij wil:

- Mensen verenigen die sympathiseren of instemmen met het humanistisch beginsel;
- Een centrum zijn voor verdieping, verspreiding en versterking van de humanistische levensbeschouwing.
- Activiteiten ontwikkelen of deelnemen aan activiteiten van andere organisaties of instellingen die bijdragen aan een samenleving van mensen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving.

De Stichting Steunfonds Humanisme heeft als doel het werven en beheren van financiële middelen voor het Humanistisch Verbond.

De Stichting Socrates heeft als doel het installeren van leerstoelen op Nederlandse Universiteiten ten behoeve van Humanistische wetenschapsbeoefening.

3. Beleid

3.1 Humanistisch Verbond

Het jaar 2021 markeerde ook het laatste jaar van de strategische periode van het vorige meerjarenbeleidsplan (2017-2021). De programmatische keuzes die daarin gemaakt zijn, gaven richting aan ons werk in 2021. Dat werk werd in 2021 verder vooral bepaald door de viering van ons 75-jarig bestaan. Ondanks corona is het gelukt daar een bijzonder jaar van te maken waarin we een belangrijk thema onder de aandacht brachten: vrijdenken. Want zonder vrijdenken geen vrije samenleving. Dit is hoe het 75-jarig bestaan is gevierd.

In gesprek met de Koning

Op 17 februari was er een gesprek met de Koning over 75 jaar georganiseerd humanisme in Nederland. Samen met zes tafelgasten bespraken we zingevingsvraagstukken en het belang van persoonlijke vrijheid met koning Willem-Alexander. Hiermee luidde hij het jubileumjaar in van het Humanistisch Verbond. Een samenvatting van dit online gesprek is te bekijken op humanistischverbond.nl.

Humanistische overweging tijdens Nationale Dodenherdenking

In het jaar dat we 75 jaar bestonden, werd de overweging tijdens de Nationale Dodenherdenking uitgesproken vanuit de humanistische levensbeschouwing. Erwin Kamp is hoofd van de Dienst Humanistisch Geestelijke Verzorging bij defensie en gaf de lezing. Het was voor het eerst sinds 1998 dat een humanist hieraan deelnam.

Vrijdenkers, vierdelige documentaire door omroep Human

Wat gebeurt er als je binnen een geloofsgemeenschap opgroeit en je er op een dag niet meer thuis voelt? Omroep HUMAN maakte de vierdelige serie Vrijdenkers met Özcan Akyol als presentator en zes voormalig gelovigen over het loslaten van religieuze dogma's en het vinden van je eigen pad. Een cadeau aan het Humanistisch Verbond.

Vrijdenkers: van Spinoza tot nu – een tentoonstelling én televisieprogramma

Op initiatief van het Humanistisch Verbond opende op 5 september in het Amsterdam Museum de tentoonstelling *Vrijdenkers: van Spinoza tot nu*. De tentoonstelling geeft een overzicht van vier eeuwen vrije geesten, van Baruch Spinoza (1632 - 1677) tot nu. En hoe tolerant zijn we eigenlijk voor afwijkende denkers en doeners? De tentoonstelling liep tot 27 februari 2022. Onder andere De Groene Amsterdammer, Parool, Trouw, NRC en Nieuwsweekend (Radio1) berichtten over de tentoonstelling en het Humanistisch Verbond.

Gekoppeld aan de tentoonstelling organiseerden we samen met omroep HUMAN een debat in Felix Meritis onder de gelijknamige naam. Waarom heb je vrijdenken en vrijdenkers nodig in een samenleving? Wie zijn de vrijdenkers van vroeger en wie is vandaag de dag een vrijdenker? Het gesprek hierover werd gevoerd met onder andere Hedy d'Ancona, Mitchell Esajas, Lale Gül, De Ambassade van de Noordzee, en Nanoah Struik onder leiding van Nadia Moussaid. Human zond het debat uit op de NPO.

HUMAN INC: een special over vrijdenken

De september-editie van het magazine HUMAN INC. stond in het teken van vrijdenken met onder meer Raven van Dorst, Kauothar Darmoni, Marli Huijers, Sander Schimmelpennick en Shirin Musa. Het blad wordt drie keer per jaar uitgegeven en verspreid onder leden en belangstellenden. Deze speciale editie kwam met een oplage van 30 duizend en kreeg een vaste plek in de Amsterdam

Museum-tentoonstelling en werd ingezet in de campagne *Hoe vrij denk jij?* In februari 2022 zijn nog eens 5 duizend extra exemplaren van de special gedrukt.

De campagne: Hoe vrij denk jij?

Vrijdenken is van essentieel belang voor een vrije en humane samenleving. Vrijdenken is bewust zijn van je eigen vooroordelen. Van het opzoeken van tegengestelde meningen. Van luisteren, nieuwsgierig zijn en buiten je bubbel durven gaan. Het zorgt ervoor dat we niet in ons eigen gelijk blijven hangen, maar het denken verder brengen. Met inzet van het vrijdenkspel – 9 challenges die de geest prikkelen - brachten wij het vrijdenken bij mensen op gang. Online, met buitenreclame en een radiospotje op de Ster riepen we mensen op om een gratis vrijdenkpakket te bestellen via de website. Zesduizend vrijdenkpakketten zijn in 2021 aangevraagd. De campagne bracht 638 mensen ertoe lid te worden van de vereniging.

De ontwikkelprogramma's

In het beleidsplan, dat in 2021 afliep, wordt ons werk gecategoriseerd langs vijf programmatische lijnen. Die ontwikkelprogramma's zijn: Zelfbeschikking, Geestelijke Verzorging, Inspiratie voor het leven, Freedom of Thought en Onderwijs. Natuurlijk is ook aan deze programma's gewerkt. In de paragraaf Activiteiten en Resultaten meer over de uitwerking daarvan in 2021.

3.2 Het hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond vergaderde in 2021 zeven keer. Op de agenda stonden onder meer:

- De uitwerking van het meerjarenbeleid;
- De jaarrekening 2020, kwartaalrapportages 2021 en de begroting 2022;
- De werving en benoeming van een nieuwe directeur;
- De gevolgen van corona op de ontwikkeling van het HV;
- De uitwerking van het jubileumprogramma;
- De ontwikkelingen op het landelijk bureau;
- Ontwikkelingen rondom de Europese Humanistische Federatie en fusie met Humanists International.

Bestuurlijk overleg vond plaats met:

- Het Steunfonds Humanisme over de Jaarrekening Vereniging Humanistisch Verbond 2021;
- De omroep Human over de het convenant tussen de omroep en het Humanistisch Verbond;
- De Universiteit voor Humanistiek (UvH) over de inhoud van de relatie op het gebied van de
- ambtsopleiding voor humanistisch geestelijk verzorgers en de institutionele verhouding tussen de UvH en het Humanistisch Verbond (governance).

Het bestuur heeft ook dit jaar zijn jaarlijkse zelfevaluatie gehouden.

Zending Humanistisch Geestelijk Verzorgers

Het Humanistisch Verbond is als wettelijk vertegenwoordiger van de humanistische levensbeschouwing verantwoordelijk voor de inhoudelijke benoemingen van humanistisch geestelijk verzorgers (hgv'ers). Het aantal benoemde humanistisch geestelijk verzorgers is in 2021 met 19 gestegen van 223 naar 242.

Benoemingen

Het Humanistisch Verbond is ook verantwoordelijk voor bestuursbenoemingen van een aantal organisaties, waaronder Stichting Steunfonds Humanisme, Humanistische stichting Socrates, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding (HUB), Raad van Toezicht Universiteit voor Humanistiek (UvH), Stichting HVO en Stichting HVO Primair (werkgeversorganisatie).

Er vond in 2021 een benoeming plaats van een lid in de Raad van Toezicht van de Universiteit voor Humanistiek, een benoeming van een penningmeester in het bestuur van de Stichting Steunfonds en benoemingen in het bestuur van de Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding.

3.3 Steunfonds Humanisme

Werkzaamheden van het Steunfonds:

- Informatievoorziening, werving en uitvoering Dienst Executeur;
- (Juridische en fiscale) afhandeling van nalatenschappen;
- Beheer van notariële schenkingsakten;
- Beheer vermogen van het Humanistisch Verbond.

Het bestuur is in 2021 vier keer bijeengekomen.

Belangrijke onderwerpen in de bestuursvergaderingen 2021 waren;

- Opbrengsten van de nalatenschappen;
- Opbrengsten en beheer beleggingen incl. toetsen van het beleggingsbeleid;
- Liquiditeitsprognose;
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor het samenvoegen van het Steunfonds Humanisme en het Humanistisch Verbond;
- Gevolgen van de coronacrisis op de werkzaamheden van het steunfonds maar ook op de beleggingen.

In februari 2021 hield het bestuur een zelfevaluatie.

Het bestuur heeft per 1 oktober 2021 afscheid moeten nemen van 2 bestuursleden. Dit was op initiatief van de bestuursleden zelf omwille van hen moverende redenen.

4. Activiteiten en Resultaten

4.1 Vereniging

De vereniging telde op 31 december 2021 17.295 leden. We hadden in 2021 dertig afdelingen. De Jonge Humanisten, de jongerengroep van de vereniging, heeft rond de zestig leden.

Vanwege de beperkingen ten gevolge van corona is er veel ervaring met digitaal (video)vergaderen opgedaan. Het landelijk bureau ondersteunde de afdelingen daarbij. Daarnaast waren er ook afdelingen waar de activiteiten enigszins stilvielen en waar het contact met de leden voornamelijk per digitale nieuwsbrief plaatsvond. We probeerden dit zoveel mogelijk te voorkomen, persoonlijk contact bleef belangrijk.

In het kader van het meerjarenbeleidsplan en de strategie zijn er klankbordsessies belegd waarin het Landelijk Bureau met de leden van de Werkgroep Visie 2020 van gedachten wisselden over de gewenste koers van het Humanistisch Verbond. Doordat er een wisseling van directeur halverwege het jaar plaatsvond, is de concrete uitwerking ervan wat vertraagd. De gesprekken met afdelingen en leden worden echter voortgezet.

De nieuwe directeur organiseerde vanaf de zomer digitale bijeenkomsten met de initiatiefnemers van de Werkgroep Visie 2020 om de door de werkgroep geïnventariseerde onderwerpen mee te nemen in het meerjarenbeleidsplan.

De behoefte aan verbinding tussen leden, tussen afdelingen en met het Landelijk Bureau was in het coronajaar 2021 groter dan ooit. Mede daarom hebben we de financiële steun aan ledenblad 'De Schakel' van de Noordelijke Provincies met een jaar verlengd; de inspanningen die de noordelijke afdelingsbesturen hebben geleverd om de productie en verzending van dit blad door te zetten, gaven er aanleiding toe om een gedeelte van de kosten vanuit het landelijk bureau te dekken; zeker in tijden van lockdown voorziet het blad in de behoefte om mensen met elkaar te verbinden.

Op 27 juni lieten de aangepaste coronamaatregelen een actieve-ledendag in Arnhem toe. Deze stond in het teken van 'eindelijk weer verbinding'. We informeerden de aanwezigen over de regels die de AVG ons oplegt, die voor het beheer van de NAW-gegevens van onze leden van toepassing zijn. Gastspreker Lucinda Miedema inspireerde met haar lezing 'Cartooning the Future'.

De afdeling Amsterdam Amstelland verzorgde op 25 juni de aftrap van de Spinoza fietstocht in Amsterdam. Een tocht langs plekken in de hoofdstad die van betekenis zijn voor het humanisme. Deze fietstocht zal onderhouden worden en beschikbaar blijven voor geïnteresseerden.

In september werd – in aanwezigheid van onze voorzitter Mardjan Seighali – het bestuur van de nieuw opgerichte Afdeling Zeeland geïnstalleerd. Bij de afdeling Haaglanden werd – in samenwerking met Ooievaart – in de 'Spinozamaand' oktober een Spinoza-vaartocht aangeboden.

Ondanks de grote beperkingen in het tweede coronajaar werd er veel moeite gedaan om invulling te geven aan onze kernwaarde 'verbinding'. Veel ging niet door, maar gelukkig veel ook wel. Voor 2022 is er de hoop dat we weer veel vaker fysiek bij elkaar kunnen komen, zodat overleven weer samenleven wordt. Het voornemen is dat in 2022 de 'HV-Academie' wordt gestart. Een interne opleiding waarin de regiobesturen onderling uitwisselen, van elkaar leren en verder wegwijs worden gemaakt met betrekking tot het actief lidmaatschap.

4.2 Landelijk Bureau

75 jaar vrijdenken, samen leven

De afdelingen van het Humanistisch Verbond organiseerden door het jaar heen verschillende activiteiten om stil te staan bij het 75-jarige jubileum. Daarover schreven we in paragraaf 3.1. Maar we deden meer. We werkten ook door aan onze strategische ambities, zoals vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan 2017-2021.

De Vrijdenkplaats

In mei is platform De Vrijdenkplaats gelanceerd, een opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en met een kleine subsidie van de gemeente Amsterdam. Het platform brengt herkenning, kennis en verbinding voor geloofsverlaters. Het is een vervolg op de Nieuwe Vrijdenkersgroep die zich richtte op ex-moslims. In de nieuwe opzet zijn mensen van gemengde religieuze achtergronden aangesloten. Het platform kreeg in 2021 232 aanmeldingen, verdeeld over 2 groepen die samenkomen in de regio's Amsterdam en Utrecht. Werving verliep via online advertenties, onze bestaande achterban, via lokale kranten en flyers bij buurthuizen en universiteiten. In Amsterdam heeft daarnaast de postercampagne 'Ik geloof dat ik niet meer geloof' gelopen. Ondanks corona zijn er in 2021 in totaal 16 activiteiten georganiseerd, waaronder een pubquiz en borrels, 5 cursussen en 5 inhoudelijke avonden met onder andere een Ex-Jehova getuige en een psycholoog gespecialiseerd in geloofsverlating.

Conversietherapie

In 2020 zijn wij gestart met het opstellen van een gedragscode tegen conversietherapie, in samenwerking met de religieuze denominaties. In de eerste helft van 2021 hebben wij moeten concluderen dat er onvoldoende steun was voor de gedragscode bij de christelijke en islamitische koepels om deze tot een succes te maken. Wij hebben hierover een opinieartikel in Trouw gepubliceerd. In de zomer hebben wij een open brief naar minister Grapperhaus verstuurd om hem op te roepen het initiatief weer naar zich toe te trekken om conversietherapie uit te bannen.

Van Betekenis tot het Einde

In 2021 zijn we gestopt met de samenwerking met de coalitie Van Betekenis tot het Einde (VBE). Vanuit het ministerie van VWS was nieuw geld beschikbaar voor activiteiten in het kader van deze coalitie, alleen konden wij als HV daarmee niet de door ons ontwikkelde producten als de argumentenkaart voltooid leven of bijeenkomsten rondom suïcide promoten. Wat ons betreft was er binnen een vervolg van de coalitie niet genoeg ruimte meer om als HV een eigen en herkenbaar geluid te laten horen.

Abortuseducatie

In samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam en Kenniscentrum Rutgers deden wij onderzoek naar de huidige staat van de abortuseducatie en hoe deze verbeterd kan worden. Op basis van dit onderzoek deden wij aanbevelingen. Samenvattend is de belangrijkste aanbeveling om educatie over abortus te verbeteren door meer en openlijker over abortus te praten. Participanten hebben een divers scala aan ideeën gedeeld hoe dit gedaan kan worden. Lesmateriaal dat het open gesprek over abortus ondersteund zou zowel docenten als leerlingen erg helpen. Door meer over abortus te praten kan betrouwbare kennis worden overgedragen, negatieve houdingen kunnen veranderen, en vaardigheden voor communicatie en het creëren van begrip kunnen worden verbeterd. Hierdoor zullen leerlingen beter in staat zijn om op basis van wat zij weten en waar zij in geloven een keuze te maken in (toekomstige) situaties.

Gespreksgroep levensvragen na abortus

Ook in 2021 faciliteerden wij de gespreksgroepen ‘levensvragen na abortus’, waarin twee humanistisch geestelijk verzorgers mensen met een abortuservaring begeleiden in een oordeelloze setting, ditmaal online. Er is weinig aanbod voor mensen die na een abortus ondersteuning zoeken. Met de gespreksgroep levensvragen na abortus vullen wij dit gat op.

Expertmeeting reproductieve vrijheid

Organisaties tegen keuzevrijheid bij abortus zijn goed georganiseerd. Samenwerking ontbreekt helaas nog vaak bij de partijen die voor keuzevrijheid zijn, zoals het Humanistisch Verbond. Wij startten daarom in 2020 een (minstens tweejaarlijkse) expertmeeting met alle partijen die zich bezighouden met keuzevrijheid bij abortus: Choice for Youth, Rutgers, FIOM, Abortion Network Amsterdam, huisartsen, seksuologen, NGVA, onderzoekers en Bureau Clara-Wichmann. Dit initiatief loopt.

Zwangerschap, seksualiteit en handicap

In 2021 organiseerden wij twee avonden in Pakhuis de Zwijger in samenwerking met *Feminists Against Ableism* over seksualiteit, zwangerschap en handicap. Deze programma’s waren onderzoekend en oriënterend van aard: we onderzochten of en hoe wij ons de komende jaren bezig willen houden met deze thema’s. In de loop van 2022 wordt besloten of en hoe deze thema’s een rol krijgen in de meerjarenstrategie.

Oprichting cliëntenbelangenorganisatie Ava

In december 2021 hebben wij de onafhankelijke cliëntenbelangenorganisatie Ava als rechtspersoon opgericht. Ava behartigt de belangen van vrouwen rondom anticonceptie en abortus. Ava is ook een platform waar lotgenoten met elkaar in contact kunnen komen en waar neutrale informatie over deze onderwerpen gevonden kan worden. Het Humanistisch Verbond maakte de oprichting en groei van Ava mogelijk door twee startsubsidies van in totaal 150.000,- te verstrekken, met de voorwaarde dat Ava hierna haar financiering buiten het HV verwerft. Ava gaat in 2022 van start.

Trendnotities

In het kader van de ontwikkeling van een nieuwe meerjarenstrategie hebben wij in 2021 trendnotities laten schrijven over ecohumanisme, polarisatie in de samenleving, inclusief humanisme, zelfbeschikking rondom geboortezorg en zwangerschap en digitale technologie.

Vrijheidsbrief

In januari 2021 hebben we een brief gestuurd naar alle politieke partijen om vrijheid tot de kern van de politiek door te laten dringen. De brief was een pleidooi: maak vrijheid weer tot de kern van ons onderzoek en ons maatschappelijk handelen. Niet voor niets zei Spinoza: het doel van de staat is vrijheid.

Van Praagprijs en Mag Het Licht Aan

Begin 2021 werd de Hedy d’Ancona bekend gemaakt als winnaar de Van Praagprijs. Een onafhankelijke jury onder leiding van Andrée van Es koos unaniem voor haar. Zij kreeg deze oevreprijs voor het uitdragen van het humanisme in haar werk, en haar aanhoudende en doortastende inzet voor een meer menswaardige en rechtvaardige samenleving.

In september vond de vijfde, goed bezochte en gewaardeerde editie van het Mag Het Licht Aan-festival plaats, een initiatief van de Humanistische Alliantie. Op dit podium werd de winnaar van de

Van Praagprijs, Hedy d'Ancona, geëerd met een programma waarin he humanisme centraal stond. Het festival trok zo'n 650 bezoekers en 500 mensen kochten een kaartje voor de livestream.

Socrateslezing

De start van de Socrateslezing on tour vond plaats tijdens de Algemene Ledendag in november. Rob Wijnberg, oprichter en hoofdredacteur van journalistiek platform De Correspondent, gaf een lezing over waarheid in de *post-truth* samenleving. De lezingentour zet zich voort in 2022.

Collectief voor Imperfectie

Samen met het Collectief voor Imperfectie organiseerden we in januari een online belevens die in het teken stond van imperfectie. Bezoekers konden in verschillende onlinekamers een kijkje nemen en onder andere meedoen aan een ritueel en meekijken naar een kort toneelstuk.

Cursussen

Het Landelijk Bureau heeft in samenwerking met de afdelingen ondanks corona dertig cursussen verspreid door het land geprogrammeerd, waarvan vijf digitaal. Hieraan hebben zo'n vierhonderd mensen, zowel leden als niet-leden, deelgenomen.

In samenwerking met de Vrije Academie hebben we acht interactieve collegereeksen humanisme kunnen aanbieden met een totaal van 144 deelnemers waarvan 22 mensen leden van het HV. In 2022 zetten we de samenwerking voort.

Voor onze zusterorganisatie Humanitas hebben we een *in company* cursus humanisme ontwikkeld en voor de Amsterdamse Mavo een levenskunst-cursus voor docenten.

Algemene Ledenvergadering

Tijdens de Algemene Ledenvergadering stelde onze nieuwe directeur zich voor aan de achterban. In die Algemene ledenvergadering werden besluiten genomen over de totstandkoming van het nieuwe meerjarenbeleidsplan, over wijzigingen van de statuten en over een eenmalige afwijking van de toekenning van budget aan de afdelingen. Twee hoofdbestuursleden werden herbenoemd. Door corona kon de Ledenvergadering niet live, maar wel digitaal plaatsvinden. De stream telde 370 individuele logins.

4.3 Humanistisch geestelijke verzorging (HGV)

Aantallen humanistisch geestelijk verzorgers

Het aantal benoemde humanistisch geestelijk verzorgers is in 2021 met 19 gestegen van 223 naar 242. De bezetting van humanistisch geestelijk verzorgers bij Defensie steeg naar 39 fte. Bij Justitie waren er eind december dertig humanistisch geestelijk verzorgers (hgv'ers) werkzaam voor gemiddeld 18,5 fte (555 uren). Het aantal hgv'ers met uitsluitend een eigen praktijk bleef met dertien gelijk aan 2020. Daarnaast heeft een aantal hgv'ers naast hun intramurale functie een eigen praktijk. Eind 2021 waren er tenminste 51 hgv'ers betrokken bij 25 van de 41 gesubsidieerde Centra voor Levensvragen. In negen centra zijn geen hgv'ers werkzaam, en van zeven andere centra is niet bekend welke gv'ers daaraan verbonden zijn. Eén hgv'er is sinds september 2020 werkzaam bij de Politie, een nieuw werkveld voor de humanistisch geestelijke verzorging.

De meeste hgv'ers (139) zijn echter werkzaam in de zorg (ouderenzorg, ziekenhuizen, psychiatrie). Daarnaast zijn enkelen in specifieke kleine werkvelden actief, zoals de verslavingszorg, revalidatie, hospice, verstandelijk gehandicapten, onderwijs en onderzoek. Een hgv'er is sinds 2019 werkzaam in het aardbevingsgebied in Groningen.

HGV op de werkvloer

Eén hgv'er zet zich daarnaast in voor een initiatief dat we in 2019 samen met Zorg van de Zaak zijn gestart. Binnen deze samenwerking zetten we geestelijke verzorging in voor werknemers met burn-outklachten. De betreffende hgv'er koppelt vanuit een centraal punt binnen Zorg van de Zaak opdrachten aan andere hgv'ers.

Onlinebijeenkomsten

In het voorjaar organiseerden we drie onlinebijeenkomsten voor hgv'ers in de zorg. Tijdens deze bijeenkomsten bespraken we o.a. het onderzoek dat Anne Stael in 2020 had uitgevoerd naar de relatie tussen de hgv'ers en het Humanistisch Verbond, en in aanwezigheid van Gaby Jacobs de herziene masteropleiding aan de Universiteit voor Humanistiek. Aan deze bijeenkomsten deden in totaal 38 hgv'ers mee. Daarnaast organiseerden we een onlinebijeenkomsten voor startende hgv'ers om ze kennis te laten maken met onze organisatie en onze directeur. Aan deze bijeenkomst deden 8 hgv'ers mee.

Symposium

In het najaar van 2021 kon het jaarlijkse symposium weer plaats vinden. Er waren in totaal 155 aanwezigen op deze dag met als thema 'Veerkracht'. Nog nooit eerder was er zoveel interesse voor het symposium. Het evenement vond plaats op een inspirerende buitenlocatie, fort de Batterijen in Nieuwegein. Robbert Bodegraven en Mardjan Seighali stelden zich voor als nieuwe directeur en voorzitter van het Humanistisch Verbond. Gaby Jacobs gaf een lezing over de relevantie van het begrip veerkracht binnen de geestelijke verzorging. Ook ontvingen 27 nieuwbenoemde hgv'ers het zilveren Happy Human speldje.

Periodieke evaluaties

In 2021 gingen we door met het organiseren van periodieke evaluaties. Hgv'ers doen om de vijf jaar mee aan zo'n gesprek waarin ze hun levensbeschouwelijke ontwikkeling van de afgelopen jaren met elkaar bespreken. Afgelopen jaar deden 27 hgv'ers mee aan de periodieke evaluatie. In het voorjaar hebben we het functioneren van de periodieke evaluaties geëvalueerd met de betrokken gespreksleiders en procesbegeleiders. We hebben geconcludeerd dat de rol van procesbegeleider niet nodig was – deze rol is daarom komen te vervallen.

Benoemingsadviescommissie

In het najaar hebben we het functioneren van de benoemingsadviescommissie geëvalueerd met de leden van de benoemingsadviescommissie. We hebben toen afgesproken om minimale vereisten op te stellen voor de stage die kandidaten voor de benoeming moeten hebben voltooid. Verder hebben we afgesproken om in 2022 de verslaglegging en opslag van gegevens van hgv'ers nog eens langs de privacy-meetlat te leggen en om een eenduidige procedure op te stellen voor het aanstellen en evalueren van leden van de benoemingsadviescommissie.

GV Thuis

Samen met de andere zendende instanties zijn we betrokken gebleven bij de langetermijn-inrichting (en financiering) van de geestelijke verzorging in de thuissituatie. De tijdelijke subsidie hiervoor is verlengd tot 2027. De komende jaren beraden het ministerie van VWS en de zendende instanties zich op structurele financiering.

Onderzoek ziekenhuizen

In het voorjaar liep een masterstudent Filosofie van de Universiteit Tilburg stage bij ons. Zij onderzocht in welke ziekenhuizen nog geen hgv'er werkzaam was en heeft een wijsgerig onderzoek gedaan naar de specifieke toegevoegde waarde van het humanistische in geestelijke verzorging.

Beide onderzoeken vormen input voor de strategiebepaling voor de lange termijn van onze inzet voor de hgv waar we in 2022 mee aan de slag gaan.

4.4. Acties & campagnes

De Ongemakkelijke Kieswijzer

De Ongemakkelijke Kieswijzer is gelanceerd om bij de Tweede Kamerverkiezingen extra aandacht te vragen voor ethische vraagstukken en vrijheidskwesities rondom leven, liefde, denken en dood. Dat zijn vaak lastige vragen, en toch is het goed om erover na te denken want de politiek heeft wel degelijk invloed op jouw persoonlijke vrijheden.

De Kieswijzer is ruim 270.000 keer ingevuld. Daarmee eindigde de kieswijzer op nummer drie meest populaire stemhulpen, vlak na de StemWijzer en Kieskompas. De media-aandacht was groot en leverde ons veel free-publicity op: o.a Trouw, Reformatorisch Dagblad, GeenStijl, regionale mediatitels en het NOS-verkiezingsvlog besteedden er aandacht aan. Daarnaast werd de Ongemakkelijke Kieswijzer door BN'ers zoals zangeres Merol en Joshua Nolet genoemd, en ook studentenbladen en fora zoals Reddit.

Women's March 2021

Als sponsor van de Women's March 2021 liep de vereniging mee met de aangepaste demonstratie (digitaal en op het Museumplein). Ook maakten we deel uit van het panel Global Sisterhood uitgezonden vanuit Pakhuis de Zwijger.

Actie voor erkenning meerouderschap

Op 1 april, dan precies 20 jaar geleden dat het burgerlijk huwelijk in Nederland werd opengesteld, vroegen wij aandacht voor de wettelijke erkenning meerouderschap. Het traditionele gezin is allang niet meer de hoeksteen van de samenleving, toch wordt de huidige gezinswetgeving maar niet aangepast. Zo wordt meerouderschap wettelijk nog altijd niet herkend. Het Humanistisch Verbond komt op voor nieuwe gezinsvormen. Met de actie bij het Amsterdamse Homomonument, feestelijk gekleed in trouwpakken, vroegen we om aanpassing van de wet.

De actie kreeg support van onder meer Job Cohen, die in 2001 het eerste burgerlijk huwelijk tussen twee personen van dezelfde sekse bezegelde, acteur Rick Paul van Mulligen, en politicus Sjoerd Warmerdam. De media-aandacht was groot en leverde ons veel free-publicity op: de actie was terug te zien op het NOS-journaal van 18 en 20 uur, op NOS online, Parool, Hart van Nederland en het AD.

Alleen is Oké: Restaurant voor alleenstaanden op het Binnenhof

Al decennialang benadeelt de overheid alleenstaanden. Het gezin staat nog altijd centraal. Zo betaalt een alleenstaande bijvoorbeeld 71% meer voor afvalstofheffing. Samen met theatermaker Marjon

Moed en CISA en een groep alleenstaanden vroegen we aandacht voor deze vorm van discriminatie. Op 1 juni stond op het Plein bij het Binnenhof het restaurant Alleen is oké, met alleen maar tafeltjes voor 1. Het doel was om politici met alleenstaanden in gesprek te laten gaan over de wettelijke achterstelling. Aan de tafels schoven aan Habtamu de Hoop (PvdA), Rebekka Timmer (Bij1), Hatte van der Woude (VVD), Senna Maatough (GL), Jeanet van der Laan (D66), Eva van Esch en Frank Wassenberg (beide PvdD), Don Ceder (CU), Nilüfer Gündoğan (Volt), Mustafa Amhaouch (CDA) en Peter Kwint (SP).

De actie was fotogeniek en trok mede daarom veel pers aandacht, oa. van de NOS, BNR en PowNed.

Gedachtekracht

Kleine vragen om het grotere te bevatten. Het boekje Gedachtekracht is ontwikkeld door het Humanistisch Verbond als bedankje voor onze trouwe leden. Aan de hand van de thema's leven, liefde, denken, dood, vrijheid en verbinding kun je aan de slag met jouw gedachte over wat je belangrijk vindt in het leven. Het boekje kreeg een oplage van 17500 exemplaren. Het is in september 2021 als cadeau meegestuurd met het magazine HUMAN INC. In 2022 wordt het boekje in nieuwe stijl ook aan niet-leden aangeboden.

Hoe vrij denk jij?

Vrijdenken is van essentieel belang voor een vrije en humane samenleving. Vrijdenkers, tegen-de-stroom-in-denkers, andersdenkenden. Ze zijn onmisbaar voor een democratische samenleving: ze zetten de boel in beweging. Om de boel in beweging te krijgen en houden, startte het Humanistisch Verbond in oktober de campagne *Hoe vrij denk jij?* In samenwerking met Natwerk, zelfstandig creatieve Rufus Ketting en online marketeer Maurits van Eeghen is de campagne opgezet, en uitgezet online, via buitenreclame en een spotje op Radio1. De inzet: word bewust van je eigen vooroordelen en durf buiten je bubbel te treden met het gratis te bestellen vrijdenkpakket: het spel Vrijdenken voor Beginners en de special van HUMAN INC over vrijdenkerij.

Vanaf de start tot en met 31 december zijn 6632 bestellingen geplaatst. Het aantal leden dat we via deze campagne (met 2021 als inschrijfdatum) hebben kunnen inschrijven is 203. De campagne is succesvol. Veel mensen zijn door deze campagne in aanraking gekomen met het gedachtegoed van het Humanistisch Verbond. Omdat de campagne vrij laat in het jaar is gestart, is een groot deel van de mensen in 2022 lid geworden. De daadwerkelijke kracht van de campagne zal in 2022 pas echt zichtbaar zijn. In februari 2022 is begonnen aan een herstart.

Klimaatmars

Het Humanistisch Verbond liet tijdens de Klimaatmars 2021 in november zien dat humanisten wél geloven in leven na de dood. De boodschap van de ongeveer honderd leden die meeliepen: we moeten ervoor zorgen dat ook na onze dood nog vele generaties kunnen floreren op aarde. Om dit duidelijk te maken droegen we een enorm testament bij ons waarop staat wat we na willen laten aan

de mensen na ons. En dat is een hoop: van droge voeten tot een ozonlaag zonder gaten. Zo hebben we samen een sterk ecohumanistisch geluid laten horen en het balletje alvast laten rollen voor het komende programma Ecohumanisme.

Mail je burgemeester! Stel een Bufferzone in

In november startte de actie samen met VARA-programma BOOS van Tim Hofman om intimidatie bij abortusklinieken tegen te gaan. Hoewel we al langere tijd pleiten voor bufferzones bij klinieken, en meerdere gemeenten maatregelen hebben ondernomen, worden bezoekers nog steeds lastiggevallen.

Met de nieuwe actie riepen we opnieuw op om bufferzones bij abortusklinieken te plaatsen. De tactiek was dit keer anders, en uiteindelijk meer doeltreffend.

De actie bestond uit 2 fases: lobby & publieksactie. In oktober stuurden we gemeenteraadsfracties een informatiepakket over de mogelijkheid voor bufferzones met daarin een voorbeeldmotie, voorbeelden van raadsvragen en de uitspraak van de rechtbank over de haalbaarheid van bufferzones. Dit leidde tot goed contact en inzet van raadsfracties in Enschede en Eindhoven.

Begin december volgde de brievenactie waarin we de oproep deden aan burgers hun gemeente te mailen. We werkten samen met het programma BOOS dat een uitzending maakte over intimidatie bij abortusklinieken.

In totaal stuurden meer dan 10.000 mensen samen ruim 80.000 e-mails naar de burgemeesters van 8 gemeenten.

In Enschede en Eindhoven zijn naar aanleiding van de actie direct bufferzones ingesteld. In Den Haag heeft de burgemeester beloofd de bufferzone van enkele meters te vergroten naar 100 meter. In Almere heeft de raad bijna unaniem een motie voor een bufferzone aangenomen. In 50% van de gemeenten heeft de actie dus direct zichtbaar resultaat gehad.

De uitzending van BOOS is inmiddels ruim een half miljoen keer bekeken. Daarnaast haalde de actie veel pers, zowel lokaal als landelijk waaronder AD, Brabants Dagblad, Omroep Flevoland, Linda, Hart van Nederland, BNN en de VARA-gids.

De actie heeft ongeveer 4000 nieuwsbriefabonnees opgeleverd en in totaal 235 nieuwe leden. De actie startte laat in het jaar, waardoor het grootste deel van deze nieuwe leden wel pas vanaf 2022 staat ingeschreven.

5. Fondsen- en ledenwerving

5.1 Leden-en Fondsenwerving Humanistisch Verbond

In totaal zijn 2133 nieuwe leden verwelkomd. De meeste leden hebben zich ingeschreven naar aanleiding van de campagne Hoe vrij denk jij?, het aanvragen van een proefexemplaar van het magazine HUMAN INC of een informatiepakket, en via de website.

Ten opzichte van 2020 zijn er 700 minder leden geworven. Dat lijkt een grote val, maar 2020 was in zekere zin ook een exceptioneel jaar, want in 2019 bedroeg het aantal geworven leden 2058.

Het totaal aantal mensen dat zich in 2020 uitschreef als lid van het Humanistisch Verbond is 1552. In 2020 waren dat er 1374. De top 3 redenen van uitschrijving is: overlijden, financiële reden, en de derde grote groep geeft geen reden aan.

Op 31 december 2021 telde het Humanistisch Verbond 17295 leden.

Donaties en giftverzoeken

In 2020 is alleen een donatieverzoek gedaan voor kleine bedragen en is er geen giftverzoek gedaan op grote schaal. Daarmee breken we met een lange traditie om twee tot drie keer per jaar een giftverzoek te doen aan onze eigen achterban. Hiertoe is besloten omdat een stevig fondsenwervend plan nu eerst om aandacht vraagt, en dat ontbrak dit jaar. We richten ons in eerste instantie op ledenwerving. In 2022 wordt gewerkt aan een strategisch plan en wordt een fondsenwerfer aangetrokken.

Het totaalbedrag aan donaties en giften in 2021 is €111.485,-

5.2 Steunfonds Humanisme

Stichting Steunfonds is een werkstichting van het Humanistisch Verbond. De werkzaamheden bestaan uit het werven van erfstellers en de volledige afhandeling van de nalatenschappen. De medewerkers van het team Steunfonds treden op als executeur voor de overledene.

Wanneer iemand onze brochure 'Wie regelt alles na mijn overlijden' per post of als download via de website aanvraagt, volgt een eerste inventariserend telefoongesprek. De insteek van onze dienst is gebaseerd op wederkerigheid. Het Steunfonds helpt mensen die niemand in hun omgeving hebben om hun nalatenschap af te wikkelen in ruil voor (een deel van) de nalatenschap.

Als na het eerste telefoongesprek blijkt dat iemand zich kan vinden in onze werkwijze en voorwaarden, volgt het eerste huisbezoek. Bij een eerste huisbezoek wordt kennisgemaakt, uitleg gegeven over onze werkwijze en komt het testament aan bod. Wanneer mensen met het Steunfonds verder willen sturen ze ons het concept testament ter beoordeling toe. Na het tekenen van het testament volgt een tweede huisbezoek. In dit bezoek worden de wensen besproken en het dossier aangelegd. Dit dossier wordt opgeslagen in een goed beveiligd CRM-systeem.

Na het opmaken van het dossier worden onze erfstellers jaarlijks op de hoogte gehouden van eventuele personele wijzigingen. In een brief aan de erfstellers worden ze meteen gestimuleerd hun gegevens te actualiseren en eventuele wijzigingen aan ons door te geven. Wij krijgen altijd veel reacties op onze brief.

Resultaten in 2021

Er is een totaalbedrag van € 3.025.362 toegekend uit nalatenschappen;
Er waren 321 Infovragers die een brochure per post of als download hebben ontvangen;
Bij 76 (potentiële) erfstellers is er een (digitaal)huisbezoek geweest (d.w.z. eerste huisbezoeken, tweede huisbezoeken en update-gesprekken);
Er zijn twintig nieuwe erfstellers bijgekomen in 2021, wat maakt dat op 31 december 2021 bij 520 erfstellers het Steunfonds als executeur in het testament opgenomen is.

Uitdagingen in 2021

Mede vanwege de crisis rondom corona is er een wachtlijst van 1^e en 2^e huisbezoeken en updategesprekken ontstaan. De wachtlijst heeft een hoge prioriteit bij de Steunfondsmedewerkers en in het najaar van 2021 is er van start gegaan met het inlopen van deze wachtlijst.

6. Financiën

Het totaal aan reserves per 31 december 2021 bedraagt € 14.205.000 (bedragen in dit hoofdstuk afgerond op € 1.000). De liquiditeit ten opzichte van het balanstotaal bedraagt 17%, de solvabiliteit bedraagt 98%.

Het boekjaar 2021 werd afgesloten met een positief resultaat van € 1.917.000. Begroot was een negatief resultaat van € 940.000. Het extra positieve resultaat van € 2.857.000 komt voor € 1.825.000 door hogere inkomsten vanuit de nalatenschappen bij het Steunfonds. Daarnaast zijn de activiteitenkosten lager dan begroot (€ 546.000) en is het saldo financiële baten en lasten hoger dan begroot (€ 438.000).

Het resultaat is conform de resultaatverdeling gemuteerd op de overige reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

6.1 Baten

De inkomsten in 2021 waren hoger dan begroot, te weten € 1.879.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere nalatenschappen (€ 1.825.000) en hogere contributieopbrengsten (€ 61.000). Daarentegen zijn actieopbrengsten, overige bijdragen en de deelnemersbijdragen lager dan begroot. Daarnaast is het saldo van de financiële baten en lasten met (€ 438.000) beter uitgevallen. Intern is een analyse gemaakt over de mate waarin de baten eenmalig of jaarlijks terugkerend zijn. Nagenoeg alle baten hebben een jaarlijks terugkerend karakter. Daarnaast zijn er een aantal inkomstenstromen die een afgebakende periode beslaan. Dat zijn de bijdrage van het Charity Fund met een looptijd t/m 31-12-2021 en de projectsubsidies van overheden met een looptijden variërend t/m juni 2022.

6.2 Lasten

De gerealiseerde lasten in 2021 waren lager dan begroot, te weten € 540.000. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere activiteitenkosten en lagere kantoor- en algemene kosten. De kosten zijn toegenomen t.o.v. 2020.

6.3 Vermogen en beleggingen

Met ingang van 2016 geldt een nieuwe financieringsmethodiek van de afdelingen. Het eigen vermogen van een afdeling is met ingang van 2016 gebonden aan een maximumbedrag dat overeenkomt met anderhalf keer de exploitatielasten van de afdeling. Wanneer het eigen vermogen van de afdeling per 31 december van het voorgaande jaar meer bedraagt dan het maximaal toegestane eigen vermogen, vervalt het meerdere aan het Activiteitenfonds. In het geval het afdelingsvermogen (deels) afkomstig is uit een legaat of erfstelling en hierdoor voormelde drempel voor het maximumbedrag aan eigen vermogen wordt overschreden, dan vindt geen contributieafdracht plaats voor zover de drempel wordt overschreden. De totale afdracht van afdelingsvermogen aan het Activiteitenfonds bedroeg over 2021 € 61.000.

Met ingang van 2016 is 17 procent van de contributie-inkomsten bestemd voor de afdelingen. Dat bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal leden. In 2021 werd € 99.510 afgedragen aan 24 afdelingen. Vijf afdelingen ontvingen geen contributieafdracht in verband met een te hoog vermogen.

Het Steunfonds draagt jaarlijks bij aan de exploitatie van het Humanistisch Verbond. In 2021 was de bijdrage € 1.609.500 en een eenmalige bijdrage voor het jubileum van € 50.000. Een eventueel surplus aan inkomsten uit nalatenschappen en de reserves en andere schenkingen wordt belegd in obligaties, aandelen en deposito's.

Het beheer van de beleggingsportefeuille ligt sinds 1 januari 2014 bij Triodos Bank. Het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille is defensief-neutraal. De bank acteerde in 2021 op basis van een mandaat om wijzigingen aan te brengen in de portefeuille binnen de marge van 55 procent vastrentende waarden (obligaties: minimum 40 procent, maximum 65 procent) en 35 procent aandelen (minimum 30 procent, maximum 40 procent). Daarnaast wordt er sinds 2019 belegd in alternatieve beleggingen met een marge van 10 procent (minimum 0 procent, maximum 10 procent). Het rentepercentage dat het Steunfonds betaalt aan afdelingen van het Humanistisch Verbond die hun middelen hebben ondergebracht bij het Steunfonds was in 2021 1,01 procent tegenover 1,01 procent in 2020. De rente wordt berekend op basis van de gemiddelde rentetarieven bij banken op 1 oktober van het boekjaar op vrij opneembare internetspaarrekeningen plus 1 procentpunt.

6.4 Resultaat spaar- en beleggingsvormen

Bedragen (x € 1.000)	2021	2020	2019	2018	2017
Obligatierente	56	38	27	24	113
Dividend	52	43	40	38	47
Gerealiseerd koersresultaat	11	192	94	21	76
Ongerealiseerd koersresultaat	396	10	395	-222	-65
Bruto beleggingsresultaat	514	284	556	-139	171
Kosten beleggingen	47	36	32	34	25
Netto beleggingsresultaat	467	248	524	-173	146
Rendement beleggingen	5,45%	3,63%	10,44%	-3,27%	2,19%
Gemiddeld rendement 2017-2021	3,69%				
Gemiddeld rendement 2017-2021	€ 242				
Netto resultaat liquide middelen	1	1	1	1	1
Beleggingen 1 januari	8574	6833	5020	5277	6671
Interest op beleggingsrekeningen					
Interest baten	0	0	0	1	1
Interest baten afdelingen	0	0	0	0	0
	0	0	0	1	1

6.5 Functie en omvang continuïteitsreserve

Naast de financiering van het Humanistisch Verbond, heeft het eigen vermogen ook de functie het risico van tegen- of wegvallende inkomsten op te vangen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op een risicoanalyse. Voor het bepalen van de omvang van de continuïteitsreserve zijn de volgende veronderstellingen meegenomen: met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker. Wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij het werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade. Anders dan de baten zijn de kosten van Humanistisch Verbond/Steunfonds Humanisme in belangrijke mate als 'vast' te typeren. Een eventueel noodzakelijke aanpassing van de kostenstructuur onder handhaving van de continuïteit van de organisatie vergt derhalve geruime tijd. Er is geen aparte voorziening voor vervanging bij ziekte.

De continuïteitsreserve bedraagt € 4.087.945. Op basis van de risicoanalyse acht het Humanistisch Verbond de omvang van de continuïteitsreserve voldoende. Het CBF hanteert als norm voor de continuïteitsreserve een bedrag van maximaal anderhalf keer de jaarlijkse uitvoeringskosten. Dit komt neer op een maximale omvang ultimo 2021 van € 4.704.255. Met de huidige omvang van de continuïteitsreserve van € 4.087.945 blijft het Humanistisch Verbond binnen deze norm.

6.6 Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

6.6.1 De bestemmingsreserve Activiteiten (voorheen dienstverlening afdelingen) betreft een reserve voor nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging, voor extra activiteiten voor/door afdelingen van het Humanistisch Verbond waarvoor de afdeling onvoldoende middelen heeft, en voor activiteiten in regio's waar geen afdeling bestaat. De reserve is afkomstig uit de middelen van opgeheven afdelingen. Sinds 2016 is het surplus aan vermogen bij de afdelingen aan deze reserve onttrokken.

6.6.2 De reservering ten behoeve van Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden (thans genaamd Den Haag) wordt na de opheffing van de Stichting Vrienden van Haaglanden met ingang 2016 door het Humanistisch Verbond zelf beheerd. In 2020 is zowel het resultaat van de afdeling Den Haag als de rente gemuteerd op deze bestemmingsreserve.

6.7 Bestemmingsfonds

Het fonds betreft de door derden geormerkte gelden. Per 1 januari 2021 was de stand van het bestemmingsfonds € 385.132. In 2021 is € 220.301 uitgegeven wat ook is onttrokken aan dit bestemmingsfonds. Per 31 december bedraagt de stand € 164.831. Het betreft € 34.033 ten behoeve van gewest Drenthe, € 8.336 ten behoeve van afdeling Fryslân en € 122.462 ten behoeve van de afdeling Amsterdam.

7. Verantwoordingsverklaring

Zowel het Humanistisch Verbond als Stichting Steunfonds Humanisme hanteren de SBF-code voor Goed Bestuur van de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie.

In de Verantwoordingsverklaring van het Humanistisch Verbond en het Steunfonds Humanisme wordt verwoord hoe inhoud wordt gegeven aan de principes van scheiding van functies, effectieve besteding van middelen en van een heldere communicatie en omgang met belanghebbenden.

7.1 Toezicht en bestuur

De Algemene Ledenvergadering (ALV) houdt door middel van een jaarvergadering toezicht op het bestuurlijk functioneren. In 2021 werden het Bestuursverslag en de Jaarrekening 2020 ter vaststelling voorgelegd aan de ALV, die hiermee akkoord ging. Tevens werd de ALV geïnformeerd over de inhoudelijke en financiële voortgang 2021 en stelde de ALV de Beleidsmatige vooruitblik 2022 vast.

Zelfevaluatie

Het bestuur heeft zijn jaarlijkse zelfevaluatie ook dit jaar weer gehouden. Het beoordelingsgesprek van de voorzitter en de algemeen secretaris met de directeur heeft in 2021 niet plaatsgevonden, in verband met het vertrek van de directeur (januari 2021) en de aanstelling van een nieuwe directeur (juli 2021).

Vrijwilligersbeleid

Het Humanistisch Verbond is een vereniging waarin vrijwilligers actief zijn, met name op lokaal niveau. De bestuursfuncties van de lokale afdelingen worden door vrijwilligers vervuld en ook de leden die lokale activiteiten organiseren, doen dit op vrijwillige basis.

De werving van bestuursleden en vrijwilligers die activiteiten organiseren gebeurt door de afdelingsbesturen. De lokale bestuursverkiezingen vinden plaats op een vooraf aan alle leden aangekondigde ledenvergadering.

Naast actieve vrijwilligers op lokaal niveau is een aantal vrijwilligers actief betrokken bij de ontwikkeling en organisatie van landelijke activiteiten.

Leden worden uitgenodigd om actief mee te denken over en mee te werken aan de (beleids)doelstellingen van het Humanistisch Verbond, onder andere door een landelijke dag voor actieve leden en door enquêtes onder leden.

Vrijwilligers zijn WA-verzekerd tijdens hun werk voor het Humanistisch Verbond. De kosten die door de vrijwilligers worden gemaakt voor uitvoering van de activiteiten worden vergoed.

7.2 Effectieve besteding middelen

Uitgangspunten voor de besteding van de beschikbare middelen:

- Een maximale besteding ten gunste van de doelstelling.
- Het percentage middelen besteed aan de eigen fondswerving bedraagt geconsolideerd voor het Humanistisch Verbond en Steunfonds Humanisme maximaal 25%.

In 2021 zag de verhouding van de totale bestedingen er als volgt uit:

- De totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie tot de totale baten waren in 2021 55,2%.
- De totale bestedingen aan de doelstelling in relatie tot de totale lasten waren 81,2%.
- De kosten voor fondsenwerving in relatie tot de geworven baten waren 8,4%. Dit is ruim onder de CBF-norm.
- De bestedingen voor beheer en administratie in relatie tot de totale lasten waren 6,6%.

De bestedingspercentages worden toegelicht in de Jaarrekening onder het hoofdstuk Toelichting op de staat van baten en lasten.

Ten behoeve van een effectieve besteding van de middelen worden op jaarbasis budgetten vastgesteld voor de diverse projecten en activiteiten. Op basis van financiële rapportages vindt drie keer per jaar een bespreking plaats tussen verantwoordelijke budgethouders en directie over de

voortgang in de uitgaven. Dit kan leiden tot aanpassingen van de activiteiten dan wel van de budgetten. Afwijkingen van de budgetbegroting moeten vooraf worden gemeld aan de directie. Daarnaast brengt de directie op basis van financiële rapportages drie keer per jaar verslag uit aan het bestuur over de voortgang in de bestedingen en inkomsten. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden besproken en kunnen aanleiding zijn voor wijzigingen in beleid en uitvoering.

Financieel beheer afdelingen

Afdelingen dienen jaarlijks een werkplan in met een begroting en leggen verantwoording af over de bestedingen door middel van een balans en exploitatierekening. Alle afdelingen hebben hun financiële jaarverantwoording ingediend over het jaar 2021. Het jaarlijkse penningmeester-overleg heeft mede door de Corona maatregelen niet plaatsgevonden in 2021.

7.3. Communicatie belanghebbenden

Het Humanistisch Verbond communiceert aan leden en niet-leden (belangstellenden). We maken een onderscheid in vier verschillende groepen waaraan we communiceren:

- Leden;
- Geïnteresseerden die activiteiten zoals cursussen en lezingen volgen, en meer willen weten over het humanisme;
- Geïnteresseerden die ons digitaal volgen via onze eigen nieuwsuitingen op website, twitter, facebook, nieuwsbrieven;
- Mensen die we via de media bereiken met onze standpunten (free publicity).

De eerste groep binden we aan ons via ons magazine, nieuwsbrief en via de afdelingen. De tweede en derde groep benaderen we actief met informatie over onze activiteiten, diensten en onze humanistische uitingen zoals de cursussen, de Socrateslezing en ook een proefexemplaar van HUMAN INC en een informatiepakket over humanisme. Voor de vierde groep laten we ons geluid zoveel mogelijk horen in de media en maken we onszelf goed vindbaar via google search en onze social media-kanalen.

Voor al onze communicatie geldt dat we mensen informeren over het Humanistisch Verbond en humanisme als relevante, actuele levensbeschouwing (een bron voor vorm te kunnen geven aan het leven).

Website, nieuwsbrief en social media

Dit jaar hebben 7.662 mensen zich aangemeld voor de nieuwsbrief van het Humanistisch Verbond. De grootste groei in nieuwsbrieffleden kwam uit de campagne *Hoe vrij denk jij?* en de bufferzone-actie in december. Organische groei van de nieuwsbrief is zeer beperkt.

Ook heeft er een opschoonactie plaatsgevonden. Inschrijvers van de nieuwsbrief die al twee jaar niet de nieuwsbrief hadden geopend, zijn uit het systeem verwijderd. Hierdoor staat het totaal aantal abonnees op de nieuwsbrief geteld op 31 december 2021 op 41.083.

Er werd een tweewekelijkse nieuwsbrief en vacature-overzicht speciaal voor humanistisch geestelijk verzorgers verstuurd naar 357 hgv'ers (inclusief gepensioneerden en enkele andere betrokkenen), waarvan 78% de nieuwsbrief vaak leest, 8% soms en 12% zelden. Ook werd er een speciaal vacature-

overzicht voor humanistisch geestelijk verzorgers verstuurd naar 276 geïnteresseerden waarvan 85% het overzicht vaak opent, 5% soms en 9% zelden.

In 2021 ontving de website humanistischverbond.nl 322.000 unieke bezoekers. Dit is een stijging van 7% ten opzichte van 2020. Het websitebezoek is doorgaans stabiel, met uitschieters bij grote publieksacties. De stijging is vooral te verklaren door steeds beter functionerende doorlopende campagnes. In 2021 zijn 2 pieken te zien, namelijk tijdens de Tweede Kamer Verkiezingen in maart, het moment waarop wij de Ongemakkelijke Kieswijzer lanceerden, en de brievenactie voor bufferzones naar de gemeenten in december.

Het aantal nieuwe volgers op Facebook steeg van 14.163 op 1 januari naar 15.726 op 31 december, een stijging van 1.563. Twitter groeide van 6.603 volgers naar 6.942, een stijging van 339. Op deze kanalen merken we in 2021 dat we minder volgers winnen dan voorheen, maar ons bereik niet minder is of juist stijgt. Op LinkedIn en Instagram blijft ons volgersaantal wel flink stijgen. Op LinkedIn eindigen we 2021 met 2.948 volgers. En op Instagram gingen we van 4.604 naar 8.120 volgers. Onze gehele sociale media-kanalen hebben in 2021 een professionalisering ondergaan met onder meer een nieuwe huisstijl ontwikkeld door een vormgever en een meer divers aanbod aan content zoals explainers en korte video's.

HUMAN INC

HUMAN INC. is het journalistieke magazine van het Humanistisch Verbond. In 2021 is het blad drie keer uitgekomen onder leiding van hoofdredacteur José Rozenbroek. Leden ontvangen het blad gratis. Niet-leden kunnen een proefexemplaar aanvragen van het magazine. Sinds 2020 bieden we via onlineadvertenties, de nieuwsbrief en campagnes een gratis proefnummer aan. Elk nummer van het magazine heeft een overkoepelend thema. De special in september ging over vrijdenken en kreeg een extra hoge oplage van 30 duizend om ook te verspreiden in het Amsterdam Museum en onder belangstellenden. Zo ging het nummer mee in het vrijdenkpakket van de campagne *Hoe Vrij Denk Jij?* samen met het spel *Vrijdenken voor Beginners*. De oplage is volledig opgegaan.

Het magazine blijkt een doeltreffende inzet voor leadwervingscampagne, net als het informatiepakket Humanisme. In 2021 zijn 522 mensen lid geworden nadat ze een proefnummer of een informatiepakket Humanisme hadden aangevraagd.

Online aanwezigheid via de zoekmachine

Vanuit Google Ads zijn in 2021 34.366 bezoekers naar een website van het Humanistisch verbond (humanistischverbond.nl of humanistischecanon.nl) gestuurd. Dit zijn bijna precies 20.000 bezoekers minder dan in 2020. De reden hiervoor is het beëindigen van de activiteiten van Lifestream. In mindere mate is een daling van verkeer naar humanistischecanon.nl hiervoor verantwoordelijk.

Mediabereik

Een belangrijke en blijvende pijler in het communicatiebeleid is free publicity. In de vorm van opiniestukken in kranten bijvoorbeeld, maar vooral ook door ludieke acties en interviews over onderwerpen die belangrijk zijn voor het humanisme en het Humanistisch Verbond.

In 2021 is het Humanistisch Verbond 113 keer genoemd in de landelijke pers – van radio tot aan tv en alle landelijke krantentitels. In 2020 was dit 119 keer. De meeste aandacht kregen we met Hedy d'Ancona die de Van Praagprijs 2021 won. De primeur werd opgetekend door NRC met een groot tweepagina-interview, waarna Volkskrant, VPRO, VARA en Opzij volgden. Ook speelden we een rol in het debat over conversietherapie, abortus en vrijdenken naar aanleiding van Lale Gul, de tentoonstelling en de lancering van de Vrijdenkplaats.

Regionaal zijn we 117 keer genoemd. Het jaar ervoor was dat 139 keer. Vanwege corona konden veel activiteiten vanuit de afdelingen niet doorgaan. Over die activiteiten wordt vaak geschreven door regionale media. Twee landelijke acties wisten door te dringen tot de regionale pers: de bufferzone-actie in december heeft veel free publicity op regionaal niveau opgeleverd, en ook de Alleenstaande-actie *Alleen is oke!* kreeg veel lokale aandacht.

7.4 Vertrouwenspersoon en klachten

Vertrouwenspersoon Humanistisch Verbond

Er heeft in het totaal één werknemer tweemaal telefonisch de vertrouwenspersoon geconsulteerd. De werknemer heeft haar geconsulteerd over de samenwerking met een collega en dat ging over een vertrouwenskwesitie. De werkrelatie was verstoord, in die mate dat werknemer zich onveilig voelde.

De kwestie is tussen beide collega's dusdanig opgelost dat een evenwichtige samenwerking weer mogelijk was.

Klachten

Er zijn 12 klachten in totaal binnengekomen in 2021 - onder meer over de manier waarop we mensen aanspreken (in de je-vorm), het gebruik van een QR-code bij entree van een lezing en over telefoontjes vanuit het Humanistisch Verbond door het telemarketingbureau.

8. Bestuur en directie

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen maximaal één keer worden herbenoemd. Bestuurswisselingen vinden plaats overeenkomstig een rooster van aftreden. Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis. Zij kunnen onkosten declareren op basis van specificaties. De voorzitter ontvangt per kwartaal een vaste onkostenvergoeding voor reis-, verblijf-, onkosten en representatie. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

In 2021 werden twee bestuursleden voor een periode van vier jaar herbenoemd. Een bestuurslid, Dick Middelhoek, trad vroegtijdig terug uit zijn functie in verband met persoonlijke omstandigheden. Hij werd niet vervangen.

Op 31 december 2021 bestond het bestuur uit: Mardjan Seighali (voorzitter), Remco Peeters (penningmeester), Tessa van Wijnen (secretaris), Allard de Jong, Elisabeth van Oostrum, Anne de Rooij en Caroline Suransky.

Mardjan Seighali, voorzitter

Voorzitter sinds november 2020; aftredend 2024.

Portefeuille: woordvoerder/representatie Humanistisch Verbond, visie, vertegenwoordiging Humanistisch Verbond in Algemene Vergadering Humanistische Alliantie.

Functie dagelijks leven: directeur, bestuurder Stichting Vluchteling Studenten UAF

Nevenfuncties:

- Lid RvT | Reclassering Nederland: op voordracht van OR
- Lid RvT | Paleis het Loo

- Lid RvC | Woningcorporatie de Alliantie
- Lid RvA | College voor de Rechten van de Mens
- Lid RvA | Inspectie Justitie en Veiligheid
- Lid RvA en inspiratie | politie voor iedereen
- Voorzitter Adviescommissie Inclusieve Curricula | Hogeschool Rotterdam

Tessa van Wijnen, secretaris

Algemeen bestuurslid sinds november 2017; algemeen secretaris sinds 2020; aftredend 2025

Portefeuille: Algemeen secretaris

Functie dagelijks leven: Docent Aardrijkskunde, Decaan Havo/VWO, OSB Amsterdam

Nevenfuncties:

- Statenlid GroenLinks Noord-Holland
- Lid Provinciale Statencommissie Ruimte, Wonen en Klimaat
- Lid programmaraad Randstedelijke Rekenkamer, lid bestuurlijke commissie Randstedelijke Rekenkamer
- Bestuurslid Centrum van Vormingsonderwijs, Algemeen Secretaris

Remco Peeters, penningmeester

Penningmeester sinds november 2020; aftredend 2024.

Portefeuille: financiën/CBF-erkenning, Stichting Steunfonds Humanisme.

Functie dagelijks leven: van 1-1-21 tot 1-12-21: afdelingshoofd Bedrijfsvoering bij de Fumo in Grou; vanaf 1-12-21: zelfstandig interim manager / afdelingshoofd Bedrijfsvoering ad interim bij de gemeente Scherpenzeel.

- Nevenfunctie: lid Raad van Toezicht bij de stichting Op Kop in Giethoorn

Caroline Suransky, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2015; herkozen ALV 2019; definitief aftredend 2023.

Portefeuille: visie en internationaal.

Functie dagelijks leven: Universitair Hoofddocent Universiteit voor Humanistiek Nevenfuncties:

- Research Fellow, Unit for Institutional Change and Social Justice, University of the Free State, Zuid Afrika
- Lid Adviesraad Dr. Ambedkar Centre for Exclusion Studies & Transformative Action (ACESTA) School of Law, Glocal University (India)
- Lid Stuurgroep van het interlevensbeschouwelijk platform 'In Vrijheid Verbonden' (IVV)

Allard de Jong, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2016; aftredend 2020; definitief aftredend 2024

Portefeuille: marketing, communicatie & ledenwerving

Functie dagelijks leven: Strategisch adviseur platform theoretische leerweg VMBO

Elisabeth van Oostrum, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2017, herbenoemd 2021; definitief aftredend 2025

Portefeuille: humanistische diensten

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Toezicht MantelzorgNL, Landelijke vereniging voor Mantelzorgers”
- Voorzitter Raad van Toezicht Zin in Utrecht
- Lid van Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Wijk bij Duurstede
- Voorzitter Ouderendelegatie NUZO (Netwerk Utrecht Zorg Ouderen)
- Lid van Raad van Ouderen
- Voorzitter bestuur Stichting Bomen voor Leersum
- Voorzitter afdeling D66 Utrechtse Heuvelrug en Rhenen

Anne de Rooij, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2020; aftredend 2024 Portefeuille: Vereniging & Activiteiten

Functie dagelijks leven: Programmamanager Omgevingswet Ministerie van Defensie

Directie

Het jaar 2021 werd gekenmerkt door een directiewisseling. Zittend directeur Christa Compas trad in januari 2021 af en werd tijdelijk vervangen door interim directeur Mechtild van den Hombergh. In juni 2021 werd Robbert Bodegraven benoemd tot nieuwe algemeen directeur. Salariëring van de directie vindt plaats volgens de CAO Sociaal Werk. De directeur heeft een aanstelling van 36 uur (= fulltime) voor bepaalde tijd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het Humanistisch Verbond de Regeling beloning directeuren van goede doelen voor besturen en raden van toezicht. (Zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij het Humanistisch Verbond vond plaats door het bestuur op basis van het advies van bureau *Conclusion*. De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directie bedroeg € 112.124 (1 FTE/12 mnd.). De beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag van € 209.000 per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de Jaarrekening onder de toelichting op de lastenverdeling bij de personeelskosten toegelicht.

Bezoldigingsbeleid medewerkers

De salariëring van de overige medewerkers vindt plaats volgens de CAO Sociaal Werk.

10. Beleid en begroting 2022

9.1 Beleid 2022

Het meerjarenbeleidsplan Vrij en Menswaardig wordt in 2022 vervangen door een nieuw meerjarenbeleidsplan 2022-2026. Daarmee is 2022 een overgangsjaar. Met het nieuwe meerjarenbeleidsplan zetten we ook een nieuwe koers in voor het Humanistisch Verbond. De vereniging positioneert zich nadrukkelijker als een levensbeschouwelijke zingevingsbeweging, die zich inzet voor een rechtvaardige samenleving. Dit komt in al onze onderwerpen terug. Of we nu een lezingenreeks organiseren over een goede dood of een campagne starten rond het klimaat, zingeving en humanisering gaan altijd hand in hand. We richten ons naar binnen én naar buiten.

Belangrijke punten in het beleid van 2022 zijn:

- *Programmatische vernieuwing:*
 - We ontwikkelen nieuwe programmalijnen en bieden een vernieuwde en vernieuwende activiteiten aan. Met het programma ‘Polarisatie en verbinding’ zetten we in op het tegengaan van onnodige polariserende tegenstellingen en het vergroten van genuanceerde benaderingen van maatschappelijke vraagstukken. We ontwikkelden een landelijk project waarin de dialoog en het ontmoeten van andersdenkenden centraal staan. Dat doen we samen met de afdelingen in het land.
 - We zetten in op verbreding van de humanistische geestelijke verzorging in Nederland. We onderzoeken samen met de Universiteit voor Humanistiek hoe we het werk van humanistisch geestelijk verzorgers bij Defensie, Justitie en in de Zorg toekomstbestendig kunnen maken. Daarnaast blijven we ons inzetten voor de aanwezigheid van humanistisch geestelijke verzorging op plekken waar deze beroepsgroep nog meer van betekenis kan zijn. Daarin werken we samen met partners als Agora, Reliëf, de Centra voor Levensvragen en de overige levensbeschouwelijke denominaties.
 - Humanisme gaat niet alleen over zorg van de ene mens tot de ander. Ook zorg voor onze omgeving, voor andere levende wezens en de planeet vraagt onze aandacht. We ontwikkelen in 2022 een programma waarin vanuit een zingevingsperspectief ervaren kan worden hoe vervullend het kan zijn om je in te zetten voor iets dat jouw eigen leven overstijgt. We noemen dat ecohumanisme.
 - In het programma ‘zelfbeschikking en vrijheid’ verkennen we de mogelijkheid van ieder mens om zich vrij te ontwikkelen – in verantwoordelijkheid tot de omgeving. Vrijheid van religie en levensovertuiging betekent ook de vrijheid om een geloof te verlaten. In 2022 onderzoeken we of we het platform voor geloofsverlaters kunnen afbouwen en overdragen aan de doelgroep, of dat er een meer duurzame rol van het Humanistisch Verbond gewenst is. Binnen ditzelfde programma werken we aan vragen en keuzes rondom seksualiteit, de keuze van een levenspartner, voortplanting en het levenseinde. Ze zijn identiteitsbepalend en vaak knap lastig. Voor de gelijkberechtiging van LHBTIQ+ groepen blijven we ons uitspreken en zoeken we de samenwerking met de belangen- en expertiseorganisaties op dit terrein. Ook voor het recht op abortus zullen we ons hard blijven maken. Rondom de dood werken we verder aan een herkenbare levensbeschouwelijke visie op het zelfgekozen levenseinde.
- *Vereniging:*
 - Voor het landelijk bureau is een actieve rol weggelegd bij het faciliteren en motiveren van leden die interessante content willen ontwikkelen of aanbieden, zich als bestuurder in willen zetten en/of anderen motiveren om zelf ook actief te worden. Wie een idee heeft voor een leuke humanistische activiteit (en daar

voldoende belangstelling voor vindt), krijgt mandaat, ondersteuning en middelen vanuit het Landelijk Bureau. Daarnaast beginnen we de HV-Academie, waar huidige en potentiële bestuursleden en activiteitscoördinatoren gemobiliseerd en ondersteund worden bij hun ideeën. We zetten voorts in op verbetering van het onderlinge contact. Ledengesprekken door het land en mogelijkheden om (online) communities te vormen worden ontwikkeld.

➤ *Zichtbaarheid en werving*

- In 2022 ontwikkelen we een corporate campagne, waarin we ons positioneren als de plek voor iedereen met behoefte aan zingeving, verbinding en verdieping rondom vragen over een goed en zinvol leven terecht kan.
- We zetten in op voortzetting van de groei van het aantal leden. Met gerichte acties en campagnes streven we naar 18 duizend leden eind 2022.
- Het Steunfonds heeft de afgelopen twee jaar een forse groei aan inkomsten gegenereerd. Op basis van het bestaande bestand van erflaters is de verwachting dat de inkomsten ook in 2022 op peil blijven.

9.2 Risico's 2022

Het jaar 2021 was opnieuw een jaar dat gedomineerd werd door de covid pandemie. Of dat voor 2022 in dezelfde mate geldt is onzeker. De maatregelen zijn begin van het jaar drastisch afgeschaald en de hoop is dat in 2022 veel meer activiteiten en ontmoetingen doorgang kunnen vinden. De belangrijkste risico's voor 2022 zijn:

➤ **Financieel:**

- Het risico met betrekking tot het vermogen van het Humanistisch Verbond ligt vooral bij de grilligheid van de opbrengsten van nalatenschappen en van de beleggingen. Voor de nalatenschappen blijven we in de begroting uitgaan van het 10-jaars-gemiddelde. In 2021 presteerden we boven begroting. Wij onderscheiden ons door een sterke afdeling van Executeurs Testamentair. Mensen vertrouwen ons het executeurschap toe. We besteden veel aandacht aan het in stand houden van dit vertrouwen en hebben ook waarborgen ingebouwd via het verplicht stellen van een VOG, en het 4-ogen-principe. Hoewel de inkomensstroom grillig is, wordt er wel systematisch gestuurd op het in stand houden en enige groei bewerkstelligen in het aantal erfstellers. Op het gebied van legaten en andere A-Z-nalatenschappen kunnen we ons nog niet meten met andere goede doelen.
- De beleggingen zijn eveneens grillig. Met name de waardeveranderingen van obligaties en aandelen zijn onvoorspelbaar en afhankelijk van de ontwikkelingen op de effectenmarkten. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het vermogensbeheer. Per 1 januari 2014 is het vermogensbeheer opgedragen aan Triodos Bank. Triodos

Bank voert een beleid dat marktconform financieel rendement combineert met het bevorderen van duurzame ontwikkelingen. De gelden zijn gematigd defensief en duurzaam belegd.

- Los van het beleggingsrisico is het risico dat de nalatenschappen negatief afwijken van de begroting ongeveer 6 ton. Het steunfonds heeft nog nooit minder dan € 600.000 opbrengsten gehad. De belangrijkste beheersmaatregel is de bespreking van de resultaten in het steunfondsbestuur.
- Beheer financiën van afdelingen: Afdelingen beschikken over eigen financiële middelen waarover zij aan het eind van het boekjaar verantwoording afleggen. Zij worden geacht een toelichting te geven bij 10 procent afwijking ten opzichte van de begroting. De meest voorkomende reden voor het niet uitvoeren van activiteiten is de beperkt beschikbare menskracht. Gezien de omvang van het bedrag in relatie tot het aantal afdelingen, wordt het risico op onjuiste bestedingen aanvaardbaar geacht. Jaarlijks vindt bij 4 tot 5 door de accountant te bepalen afdelingen een uitgebreide controle plaats op de in- en uitgaven.

➤ *Ledenwerving:*

- Hoewel het humanisme door een substantieel deel van de Nederlandse bevolking als een aantrekkelijke levensbeschouwing wordt gezien, voelen weinigen de noodzaak om lid te worden of te doneren aan het Humanistisch Verbond. Uit de ledengroei van de afgelopen jaren weten we dat urgente maatschappelijke kwesties belangrijk zijn om mensen de stap naar het lidmaatschap te laten zetten. Het valt niet goed te voorspellen of zich kwesties voordoen.
- De achterban van het HV is loyaal, toch zagen we dat het aantal opzeggingen de afgelopen jaren toenam. Het financiële risico dat we lopen als er in een jaar geen ledenwinst is en alleen maar reguliere uitstroom, ligt rond de € 100.000. Dit komt voort uit een gebrek aan nieuwe inkomsten van rond € 40.000 en een effect van rond de € 60.000 van het niet compenseren van opzeggers. Het effect kan groter zijn als door een groot imagoschandaal het aantal opzeggers significant stijgt en er ook geen nieuwe leden binnen komen.
- Zoals ledenwerving risico loopt bij imagoschade, zo geldt dat ook voor donaties. Wij zijn voor rond de € 200.000 afhankelijk van donaties. De belangrijkste beheersmaatregel tegen imagoschade is afstemming van de communicatie binnen de vereniging.

➤ *Organisatie:*

- Het ziekteverzuim is de afgelopen jaren vanwege de covid pandemie hoger geweest dan normaal. Dat kan in 2022 nog doorzetten. Door voortdurend aandacht aan de gezondheid van de medewerkers te besteden en de onderlinge verhoudingen bespreekbaar en gezond te houden, werken we aan een gezonde werksfeer.
- Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van het gevoerde beleid. Het bestuur is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen

het werkveld en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatierisico's worden beheerst in 2021 adequaat hebben gewerkt. Operationele en financiële risico's (prijs-, liquiditeits-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden per kwartaal geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en bijstellen op basis van de financiële risico's vindt per kwartaal plaats.

9.3 Begroting 2022

Baten

Som van de geworven baten: 3.278.349

Overige baten: 137.668

Totaal baten: 3.416.017

Lasten

Besteed aan doelstellingen: 3.284.979

Wervingskosten: 544.816

Kosten beheer en administratie: 282.749

Som van de lasten: 4.112.544

Saldo voor financiële baten en lasten: -696.527

Saldo financiële baten en lasten: 14.400

Resultaat boekjaar: - 682.127

JAARREKENING 2021**GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER** (na bestemming saldo baten en lasten)

		31-12-2021		31-12-2020	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>20.795</u>		<u>37.942</u>
			20.795		37.942
Vorderingen en overlopende activa	2	2.485.914		1.927.540	
Effecten	3	9.622.650		8.573.935	
Liquide middelen	4	<u>2.565.053</u>		<u>2.263.017</u>	
			14.673.616		12.764.492
Totaal activa			<u>14.694.411</u>		<u>12.802.434</u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
<i>Reserves</i>					
Continuïteitsreserve	5	4.087.945		4.087.945	
Bestemmingsreserves	6	736.038		683.602	
Overige reserves	7	<u>9.380.554</u>		<u>7.295.495</u>	
			14.204.538		12.067.042
<i>Fondsen</i>					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	8		164.831		385.132
Kortlopende schulden	9		<u>325.042</u>		<u>350.260</u>
Totaal passiva			<u>14.694.411</u>		<u>12.802.434</u>

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
		€	€	€
BATEN:				
Baten van particulieren	10	4.315.376	2.515.080	4.660.556
Baten van subsidies van overheden	11	132.517	0	30.927
Baten van andere organisaties zonder winststreven	12	75.000	75.000	76.400
Som van de geworven baten		<u>4.522.893</u>	<u>2.590.080</u>	<u>4.767.883</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	13	44.151	97.968	43.395
Overige baten	14	46.089	46.200	46.826
Som van de baten		<u>4.613.133</u>	<u>2.734.248</u>	<u>4.858.104</u>
LASTEN:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	15	637.452	773.664	617.795
Humanistische levensbeschouwing	16	1.052.917	1.123.300	882.530
Activiteiten	17	856.891	1.196.624	728.973
Wervingskosten	18	381.644	237.370	432.631
Kosten beheer en administratie	19	207.265	345.545	220.894
Som van de lasten		<u>3.136.170</u>	<u>3.676.502</u>	<u>2.882.823</u>
Saldo vóór financiële baten en lasten		1.476.963	-942.254	1.975.282
Saldo financiële baten en lasten	20	440.232	1.888	232.918
Saldo van baten en lasten		<u>1.917.195</u>	<u>-940.366</u>	<u>2.208.200</u>

Bestemming saldo van baten en lasten:

Toevoeging / onttrekkingen:

bestemmingsreserve activiteiten	47.746	3.355
bestemmingsreserve afd. Den Haag	-1.404	-11.343
bestemmingsreserve St. Socrates	6.094	-3.823
bestemmingsfonds erfenissen en legaten	-220.301	-68.682
overige reserves	2.085.060	2.288.692
	<u>1.917.195</u>	<u>2.208.200</u>

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Saldo van baten en lasten	1.917.195	2.208.200
Aanpassing voor:		
Afschrijving	18.883	19.276
Rentelasten	27.738	18.913
Dividendbaten	-52.315	-43.447
Verandering in werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	-558.374	-319.757
Mutatie nog te ontvangen interest obligaties	-3.908	1.462
Mutatie kortlopende schulden	-25.218	-147.072
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	-395.685	-10.124
	<u>-983.185</u>	<u>-475.491</u>
TOTAAL KASSTROOM UIT PRIMAIRE ACTIVITEITEN	928.317	1.727.450
Ontvangen interest	2.212	-2.183
Betaalde interest	-26.042	-18.191
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	-2.335
Inbreng St. Socrates	0	169.648
	<u>-23.830</u>	<u>146.939</u>
TOTAAL KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	904.487	1.874.388
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in materiële vaste activa	-1.736	-5.920
TOTAAL KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-1.736	-5.920
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Aankopen effecten	-1.883.339	-2.668.263
Verkopen effecten	1.230.309	937.640
Ontvangen dividend	52.315	43.447
TOTAAL KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	-600.716	-1.687.176
NETTO-KASSTROOM	302.036	181.294
HET VERLOOP VAN DE LIQUIDE MIDDELEN IS ALS VOLGT:		
Stand per 1 januari	2.263.017	2.081.723
Stand per 31 december	2.565.053	2.263.017
Mutatie liquide middelen	<u>302.036</u>	<u>181.294</u>

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Tot de geldmiddelen worden gerekend de kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen en direct opeisbare deposito's.

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening omvat de geconsolideerde financiële gegevens van de verslaggevende eenheid Humanistisch Verbond. De verslaggevende eenheid bestaat uit Vereniging Humanistisch Verbond, de afdelingen van het Humanistisch Verbond, Stichting Steunfonds Humanisme, Stichting Socrates en Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Rotterdam. De statutaire vestigingsplaats van de vereniging is Utrecht. De vereniging houdt kantoor op Ambonplein 73, te Amsterdam. De jaarrekening is opgesteld conform Titel 9, Boek 2 BW en in het bijzonder de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties. De Richtlijn 650 beoogt inzicht te verschaffen in de verwerving van fondsen en de daadwerkelijke besteding aan het doel waarvoor de fondsen zijn geworven. Daarnaast past de verslaggevende eenheid de regelingen 'Beloning directeuren' en 'Financieel beheer goede doelen' van Goede Doelen Nederland (GDN, voorheen Vereniging Fondsenwervende Instellingen - VFI) toe.

Het Humanistisch Verbond is een levensbeschouwelijke vereniging die zich ten doel stelt:

1. allen te verenigen die instemmen met het humanistisch beginsel; dat wil zeggen met menselijke vermogens het leven en de wereld trachten te begrijpen, waarbij wezenlijk voor de mens wordt geacht zijn vermogen tot onderscheidend oordelen waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is ook het nemen van verantwoordelijkheid voor zijn/haar omgeving van essentieel belang. Centrale waarden zijn zelfbeschikking, vrijheid, gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid;
2. een centrum te zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensbeschouwing;
3. activiteiten te ontwikkelen of deel te nemen aan activiteiten van anderen die bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van mensen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving.

Het Humanistisch Verbond heeft met meerdere organisaties op humanistische grondslag een relatie. In de meeste gevallen is er sprake van een relatie op 'afstand'. Dergelijke organisaties, veelal stichtingen, zoals Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Groningen, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding, de Humanistische Omroep, Stichting Humanistisch Vormingsonderwijs, Stichting HVO Primair, de Universiteit voor Humanistiek, Stichting Socrates, het Humanistisch Historisch Centrum, zijn weliswaar op humanistische grondslag georganiseerd, maar functioneren volledig zelfstandig en hebben eigen, specifieke doelstellingen die los staan van het Humanistisch Verbond. Het Verbond is in het verleden vaak betrokken geweest als (mede-) oprichter van deze stichtingen en heeft meestal het benoemingsrecht van leden van het bestuur.

Met enkele andere organisaties/stichtingen is de relatie intensiever. Niet alleen is sprake van benoeming van de bestuurders door het Verbond (of één van de afdelingen), maar het doel van deze stichtingen is eigenlijk alleen het (financieel) ondersteunen van het werk van het Humanistisch Verbond (soms specifiek in één van de afdelingen) en beheren van het daartoe in de stichting bijeengebracht vermogen. In de statuten van deze stichtingen is bepaald dat in geval van liquidatie het vermogen aan het Humanistisch Verbond (en/of één van de afdelingen) toevalt. Stichting Steunfonds Humanisme, Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Rotterdam, Stichting Socrates en de afdelingen van het Humanistisch Verbond worden vanwege deze sterke verbondenheid met het Humanistisch Verbond opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Nog te ontvangen legaten, erfstellingen, notariële schenkingen
- Baten uit nalatenschappen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voor zover niet anders is vermeld wordt een actief in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie wordt in hele euro's opgenomen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten effecten, overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij een eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaarding worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten. De organisatie maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten). Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

Investerings in eigenvermogensinstrumenten met beursnotering

De beleggingen van de vereniging in aandelen worden, voor zover deze aandelen beursgenoteerd zijn, na de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden, voor zover het resultaat van de individuele belegging cumulatief positief is, tot het moment van realisatie rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt onder aftrek van een voorziening voor latente belastingen.

Wanneer de belegging niet langer in de balans wordt opgenomen, wordt de in het eigen vermogen opgenomen cumulatieve waardeverandering overgeboekt naar de staat van baten en lasten. In geval van een cumulatieve waardevermindering tot onder de kostprijs wordt de waardevermindering in de staat van baten en lasten verantwoord. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie investeringen in eigenvermogensinstrumenten met beursnotering behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindingsverliezen worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. De effectieve rente wordt direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa:

De inventaris, computerapparatuur en overige installaties worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- inventaris 20%
- computerapparatuur en -programmatuur 20%
- overige installaties 20%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

De vereniging bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de continuïteitsreserve, de bestemmingsreserves, de bestemmingsfondsen en de overige reserves gepresenteerd.

Bestemmingsreserves betreffen middelen die zijn verkregen met een door het bestuur aangegeven specifieke bestemming. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal van de uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan. Op de bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is vastgesteld, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op basis van een analyse van specifieke risico's en de betreffende periode waarop de reserve betrekking heeft.

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Baten

De contributies en giften worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Dit geldt ook voor baten van andere organisaties zonder winststreven. Bijdragen van leden worden verantwoord in het jaar waar zij betrekking op hebben. De giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Nalatenschappen worden als baten verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar van ontvangst als baten uit nalatenschappen verantwoord in geval eerder geen betrouwbare schatting mogelijk was. Bij de waardering van de nalatenschappen moet rekening gehouden worden met eventuele rechten van vruchtgebruik. Zoals opgenomen in RJ650 dient met ingang van 1 januari 2017 tevens het vruchtgebruik geactiveerd te worden voor zover wordt voldaan aan de activeringscriteria. Tot en met 2016 werden nalatenschappen met vruchtgebruik tot afloop van het vruchtgebruik op nihil gewaardeerd en derhalve niet geactiveerd.

Rentebaten, beleggingsopbrengsten en de kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden afzonderlijk in de staat van baten en lasten verantwoord onder 'saldo financiële baten en lasten'.

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt de subsidie als bate verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Personeel

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vereniging.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De vereniging heeft voor haar werknemers een pensioenregeling welke is ondergebracht bij een pensioenfonds. Dat wil zeggen dat de vereniging geen verplichting heeft tot het voldoen van aanvullende premies in geval van een tekort bij het Pensioenfonds anders dan de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar. De premies zijn als lasten opgenomen in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Leasing/Huur

De verslaggevende eenheid kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases (huur)

Als de verslaggevende eenheid optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de marktprijs.

Vennootschapsbelasting

Zowel het Humanistisch Verbond als het Steunfonds voor Humanisme nemen niet deel aan economisch verkeer en worden niet als onderneming aangemerkt. Als gevolg daarvan zijn de entiteiten niet vennootschapsbelastingplichtig.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- * Direct toerekenbare activiteitskosten worden direct toegerekend
- * De indirect niet direct toerekenbare kosten (zoals personeelskosten, huisvestingskosten, organisatiekosten en afschrijvingskosten) worden verdeeld op basis van een procentuele verdeling die tot stand komt aan de hand van een urenregistratiesysteem op persoonsniveau wat gehanteerd wordt binnen de organisatie.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2021	Totaal 2020
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	84.017	141.875	225.892	219.972
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	70.105	117.845	187.950	168.674
Boekwaarden 1 januari	<u>13.912</u>	<u>24.030</u>	<u>37.942</u>	<u>51.298</u>
<i>Mutaties</i>				
Investeringen	937	799	1.736	5.920
Afschrijvingen	6.368	12.515	18.883	19.276
Totaal mutaties	<u>-5.431</u>	<u>-11.716</u>	<u>-17.147</u>	<u>-13.356</u>
<i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	84.954	142.674	227.628	225.892
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	76.473	130.360	206.833	187.950
Boekwaarden 31 december	<u>8.481</u>	<u>12.314</u>	<u>20.795</u>	<u>37.942</u>

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	975	11.983
Interest obligaties	22.692	26.600
Nog te ontvangen legaten,erfstellingen,notariële schenkingen	2.325.575	1.821.455
Nog te ontvangen subsidies	28.734	0
Overige vorderingen en overlopende activa	107.938	67.502
	<u>2.485.914</u>	<u>1.927.540</u>

De nog te ontvangen legaten, erfstellingen en notariële schenkingen bestaan uit een groot aantal afzonderlijke ingeschatte posten. De voorziening voor eventuele oninbaarheid bedraagt evenals in 2020 nihil. Een deel van de nog te ontvangen nalatenschappen kan mogelijk een doorlooptijd hebben van 1 à 2 jaar.

Onder de overige vorderingen is een bedrag opgenomen van € 16.131 inzake voorgeschoten bedragen met betrekking tot afhandeling van nalatenschappen.

	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2020
	€	%	€	%
3. Effecten				
Obligaties	5.250.093	55%	4.748.735	55%
Aandelen	3.374.414	35%	2.937.716	34%
Alternatieve beleggingen	998.143	10%	887.484	10%
	<u>9.622.650</u>	<u>100%</u>	<u>8.573.935</u>	<u>100%</u>

De genoemde percentages zijn gebaseerd op een portefeuilleweging exclusief bij de vermogensbeheerder beschikbaar gestelde liquiditeiten. De effecten zijn beursgenoteerd.

	Obligaties	Aandelen	Alternatieve beleggingen	Totaal 31-12-2021	Totaal 31-12-2020
Stand per 1 januari	4.748.735	2.937.716	887.484	8.573.935	6.833.188
Aankopen	1.605.998	277.341	0	1.883.339	2.668.263
Verkopen	840.180	293.010	97.118	1.230.309	937.640
Koersresultaat ongerealiseerd	-264.459	452.367	207.777	395.685	10.124
Stand per 31 december	<u>5.250.093</u>	<u>3.374.414</u>	<u>998.143</u>	<u>9.622.650</u>	<u>8.573.935</u>

De effecten worden aangehouden als belegging ten behoeve van de bedrijfsvoering.

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
4. Liquide middelen		
ING-Bank	139.590	286.028
Rabobank	1.533.420	1.292.354
ABN Amro/Triodos	285.729	361.797
Triodos	394.712	121.807
SNS	17.205	17.205
Liquide middelen Afdelingen	194.397	183.826
	<u>2.565.053</u>	<u>2.263.017</u>

Per 31 december 2021 zijn alle liquide middelen direct opvraagbaar m.u.v. een bankgarantie van € 21.572, die is afgegeven als huurgarantie aan Stadsherstel.

PASSIVA

Reserves

	Totaal 31-12-2021 €	Totaal 31-12-2020 €
5. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	4.087.945	4.087.945
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Stand per 31 december	<u>4.087.945</u>	<u>4.087.945</u>

Deze reserve is gevormd ter dekking van risico's om zeker te stellen dat ook in de toekomst alle verplichtingen nagekomen kunnen worden. De continuïteitsreserve is bepaald op basis van een risicoanalyse, waarin de volgende veronderstellingen zijn gebruikt:

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.

De reserve mag maximaal 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie voor een bedrag van € 4.704.255 bedragen.

	31-12-2021 €	31-12-2020 €
6. Bestemmingsreserves zijn:		
Stand per 1 januari	683.602	525.764
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	97.259	214.388
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-44.823	-56.551
Stand per 31 december	<u>736.038</u>	<u>683.602</u>

	31-12-2021 €	31-12-2020 €
Bestemmingsreserves zijn:		
<i>Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen)</i>		
Stand per 1 januari	160.324	156.969
Toevoeging via: afdelingsvermogen uit overige reserves	60.994	9.358
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	32.669	31.725
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-45.917	-37.728
Stand per 31 december	<u>208.070</u>	<u>160.324</u>

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
<i>Afdeling Den Haag e.o. (voorheen</i>		
<i>St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden)</i>		
Stand per 1 januari	357.452	368.795
Bij: rentetoerekening	3.596	3.657
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-5.000	-15.000
Stand per 31 december	<u>356.048</u>	<u>357.452</u>
<i>Stichting Socrates</i>		
Stand per 1 januari	165.826	0
Toevoeging door inbreng St. Socrates	0	169.648
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	6.094	-3.823
Stand per 31 december	<u>171.920</u>	<u>165.826</u>
Totaal bestemmingsreserves	<u>736.038</u>	<u>683.602</u>

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen): Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de ontvangen gelden van opgeheven afdelingen. Het Activiteitenfonds is bestemd voor afdelingen waarbij de voorgenomen activiteiten niet of onvoldoende te financieren zijn vanuit de afdelingsbegroting, dan wel voor werkgroepen (voorheen de Stimuleringsregeling Activiteiten). De gelden die vanuit de afdelingen (als gevolg van een te hoog eigen vermogen) naar het landelijk bureau zijn overgemaakt zijn gedoteerd aan deze reserve. Daarnaast wordt jaarlijks 3% van de contributieinkomsten van het voorgaande jaar gedoteerd aan deze reserve.

Afdeling Den Haag e.o. (voorheen St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden): De stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden is opgeheven. Conform de statuten van de stichting is het vermogen overgedragen aan de afdeling Den Haag e.o., t.b.v. activiteiten die de doelstelling van het HV ondersteunen en uitdragen en plaatsvinden in de regio Den Haag. Er wordt jaarlijks eenzelfde percentage rente gedoteerd als het percentage wat de afdelingen ontvangen op hun spaartegoed bij het Steunfonds.

Stichting Socrates: Stichting Socrates is een groepsmaatschappij en dient in de consolidatie te worden opgenomen.

	Totaal 31-12-2021	Totaal 31-12-2020
	€	€
7. Overige reserves		
Stand per 1 januari	7.295.495	5.009.137
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	-2.335
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve activiteiten	-60.994	-9.358
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	2.146.054	2.298.051
Stand per 31 december	<u>9.380.554</u>	<u>7.295.495</u>

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
8. Bestemmingsfonds erfenissen en legaten		
Stand per 1 januari	385.132	453.814
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	<u>-220.301</u>	<u>-68.682</u>
Stand per 31 december	164.831	385.132

Het bestemmingsfonds erfenissen en legaten betreft de door derden geormerkte gelden. De doelstelling van de geschonken gelden is vastgelegd in de vorm van een testament/schenking. Het betreffen bestemming regio Drente (omvang € 34.033), Fryslan (omvang € 8.336) en Humanisme Fonds Amsterdam (HFA) (omvang € 122.462). In 2021 is er ten behoeve van HFA per saldo € 220.301 onttrokken aan het bestemmingsfonds.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
9. Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen contributies	26.707	0
Te betalen salariskosten	57.666	58.194
Te betalen loonheffing en sociale premies	73.726	87.285
Te betalen pensioenpremie	0	1.253
Crediteuren	49.529	108.279
Nog te betalen accountantskosten	28.436	25.410
Nog te besteden subsidies	19.116	0
Nog te betalen diverse kosten	<u>69.862</u>	<u>69.839</u>
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>325.042</u>	<u>350.260</u>

Onder de schulden is een bedrag van € 256.397 (2020: € 241.981) begrepen dat kan worden aangemerkt als overlopende passiva.

De vooruitontvangen contributies en donaties zijn incidentele stortingen van leden voor het volgende jaar. De te betalen loonheffing betreft de aangifte over de maand december.

Financiële instrumenten

Algemeen

De vereniging maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de vereniging een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de vereniging te beperken.

De vereniging zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Financiële risico's (krediet-, liquiditeit-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de periodieke managementrapportage en worden per kwartaal geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vindt tevens per kwartaal plaats.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Activa

Per 1 april 2017 is voor een periode van vijf jaar tot en met 31 maart 2022 een huurovereenkomst afgesloten met de onderhuurder. Het recht is € 7.598 voor 2022, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar is dezenihil en voor de periode daarna ook nihil.

Verplichtingen

Met betrekking tot het huren van onroerend goed is een huurverplichting aangegaan op 1 april 2017 voor een periode van 5 jaar tot en met 31 maart 2022. Deze is inmiddels met 5 jaar verlengd. De verplichting is € 93.467 voor 2022, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar bedraagt deze € 373.868 en voor de periode daarna € 23.367.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
BATEN:			
10. Baten van particulieren			
Nalatenschappen	3.025.362	1.200.000	3.418.806
Notariële schenkingen	1.560	250	260
Overige giften	17.167	27.500	15.339
Contributies	1.109.088	1.048.560	1.088.983
Actieopbrengsten	0	80.000	53.181
Overige bijdragen	159.341	150.000	79.069
Giften en schenkingen afdelingen	0	0	0
Overige baten afdelingen	2.008	2.820	4.919
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	850	5.950	0
	<u>4.315.376</u>	<u>2.515.080</u>	<u>4.660.556</u>
11. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van VWS VBE (2017-2020)	0	0	6.216
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2021)	24.611	0	24.711
Subsidie Ministerie van SZW Geloofsverlaters (2020-2022)	82.962	0	0
Subsidie gemeente Amsterdam Nieuwe Vrijdenkers (2021-2022)	24.944	0	0
	<u>132.517</u>	<u>0</u>	<u>30.927</u>
12. Baten van andere organisaties zonder winststreven			
	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>	<u>76.400</u>
13. Baten als tegenprestatie voor levering van producten en diensten			
Deelnemersbijdragen	32.191	60.500	25.845
Opbrengst Activiteiten afdelingen	11.960	37.468	17.550
	<u>44.151</u>	<u>97.968</u>	<u>43.395</u>
14. Overige baten			
Huuropbrengsten	46.089	46.200	46.826
	<u>46.089</u>	<u>46.200</u>	<u>46.826</u>
Som van de baten	<u>4.613.133</u>	<u>2.734.248</u>	<u>4.858.104</u>

De **nalatenschappen** zijn zeer moeilijk te vergelijken met de begroting en het vorig jaar. Ultimo boekjaar worden de nalatenschappen zo betrouwbaar mogelijk vastgesteld en wordt een balanspost opgenomen voor nog te ontvangen gelden uit nalatenschappen die betrekking hebben op het boekjaar. In 2021 is geen sprake van nalatenschappen belast met vruchtgebruik.

De **contributies** zijn hoger dan begroot. Opnieuw heeft het Humanistisch Verbond een groei doorgemaakt in het aantal leden. Het netto aantal leden is gestegen van 17.039 eind 2020 naar 17.295 eind 2021. De gemiddelde contributie per lid is € 64,61 (begroot € 61,68).

De **subsidies van overheden** bestaan uit de drie bovenstaande subsidies. De subsidie van SZW heeft een looptijd van november 2020 t/m maart 2022. De kosten voor het project worden periodiek voor 80% gedeclareerd en aan het einde van het project volgt de slotfactuur. Alle declaraties zijn tijdig ingediend en de bedragen zijn inmiddels ontvangen. De subsidie voor vrijwilligerswerk beslaat alleen 2021. De subsidie van gemeente Amsterdam heeft een looptijd van januari 2021 t/m april 2022. Het volledige bedrag € 44.060 is reeds ontvangen. De hier verantwoorde baten zijn gelijk aan de gemaakte kosten in 2021.

De **baten van andere organisaties zonder winststreven** bestaat uit een gift van het Charity Fund van € 75.000.

De **deelnemersbijdragen** zijn lager dan begroot en hoger dan in 2020. Dit wordt verklaard doordat er door Corona minder cursussen en bijeenkomsten hebben plaatsgevonden.

De **huuropbrengsten** betreft de onderverhuur aan Human. Van deze locatie is HV de hoofdhuurder.

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
LASTEN:			
Besteed aan doelstellingen			
15. Verenigen			
Vereniging	59.828	48.000	47.570
Humanistische dienstverleners	25.099	55.000	36.440
Producten en Diensten	176.243	222.000	132.760
	<u>261.170</u>	<u>325.000</u>	<u>216.770</u>
Personele kosten	290.615	313.369	292.045
Huisvestingskosten	23.064	27.157	22.688
Kantoor- en algemene kosten	59.079	104.165	82.693
Afschrijving	3.525	3.973	3.597
	<u>637.452</u>	<u>773.664</u>	<u>617.795</u>
16. Humanistische levensbeschouwing			
Actueel humanisme	237.294	210.000	94.185
Marketing en Werving	40	17.000	0
HV uitingen (voorlichtingskosten)	201.360	164.000	133.747
Stichting Socrates	64	0	56
	<u>438.758</u>	<u>391.000</u>	<u>227.988</u>
Personele kosten	474.336	511.474	476.669
Huisvestingskosten	37.644	44.324	37.031
Kantoor- en algemene kosten	96.427	170.016	134.970
Afschrijving	5.752	6.485	5.872
	<u>1.052.917</u>	<u>1.123.300</u>	<u>882.530</u>
17. Activiteiten			
Humanistische Alliantie	10.994	10.000	10.529
Humanistisch Historisch Centrum	0	0	19.000
EHP (European Humanist Professionals)	0	1.000	0
International Humanist and Ethical Union (IHEU)	14.800	20.000	14.354
European Humanist Federation (EHF)	1.000	7.000	1.335
Prinsjesdag	0	1.000	0
Summerschool	-1.036	0	4.978
Activiteiten/Projecten afdelingen	93.556	158.565	66.138
Activiteiten t.l.v. erfenis Steunfonds tbv afd.Amsterdam	195.301	352.471	34.708
	<u>314.615</u>	<u>550.036</u>	<u>151.042</u>
Personele kosten	418.817	451.609	420.877
Huisvestingskosten	33.238	39.137	32.697
Kantoor- en algemene kosten	85.142	150.116	119.173
Afschrijving	5.079	5.726	5.184
	<u>856.891</u>	<u>1.196.624</u>	<u>728.973</u>

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Totaal bestedingen	2.547.261	3.093.587	2.229.298
Totaal baten	4.613.133	2.734.248	4.858.104
Bestedingspercentage	55,22%	113,14%	45,89%

Het gerealiseerde percentage is lager dan de begroting omdat de baten aanzienlijk hoger zijn uitgevallen dan begroot voornamelijk door hoge opbrengsten uit nalatenschappen.

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Totaal bestedingen	2.547.261	3.093.587	2.229.298
Totaal lasten	3.136.170	3.676.502	2.882.823
Bestedingspercentage	81,22%	84,14%	77,33%

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
18. Wervingskosten			
Directe activiteitskosten	105.424	152.000	138.248
Personeelskosten	213.334	59.627	214.383
Huisvestingskosten	16.930	5.167	16.655
Kantoor- en algemene kosten	43.369	19.820	60.703
Afschrijving	2.587	756	2.641
	<u>381.644</u>	<u>237.370</u>	<u>432.631</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Som van de geworven baten	4.522.893	2.590.080	4.767.883
Wervingskosten	381.644	237.370	432.631
Kostenpercentage werving	8,44%	9,16%	9,07%

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
19. Kosten beheer en administratie			
Personeelskosten	160.078	241.346	160.866
Huisvestingskosten	12.704	20.915	12.497
Kantoor- en algemene kosten	32.542	80.224	45.550
Afschrijving	1.941	3.060	1.982
	<u>207.265</u>	<u>345.545</u>	<u>220.894</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Totale lasten	3.136.170	3.676.502	2.882.823
Kosten beheer en administratie	207.265	345.545	220.894
Kostenpercentage beheer en administratie	6,61%	9,40%	7,66%

20. Financiële baten en lasten

Obligatierente	55.806	25.000	38.074
Dividend	52.315	40.000	43.447
Rente obligaties ongerealiseerd	-3.908	0	1.462
Gerealiseerd winst/verlies bij verkoop effecten	14.449	0	190.535
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	395.685	0	10.124
Inkomsten uit alternatieve beleggingen	944	0	3.987
Interest baten	-1.696	100	-721
Rente rekeningen courant	1	-6.762	-1
Rente en bankkosten	-26.043	-21.450	-18.191
Beheerskosten vermogen	-47.319	-35.000	-35.800
	<u>440.232</u>	<u>1.888</u>	<u>232.918</u>

De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij een aanpassing gemaakt o.b.v. de situatie in 2021.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Verenigen	18,66%	19,91%	18,66%
Humanistische levensbeschouwing	30,46%	32,50%	30,46%
Activiteiten	26,90%	28,70%	26,90%
Wervingskosten	13,70%	9,36%	13,70%
Kosten beheer en administratie	10,28%	9,53%	10,28%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting lastenverdeling (model C)

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Werving s-kosten	Kosten beheer en admini- stratie	Totaal 2021	Begroot 2021	Totaal 2020
	Verenigen	Humanistis che levensbesc houwing	Activiteiten					
Directe activiteitskosten	261.170	438.758	314.615	105.424	0	1.119.967	1.418.036	734.048
Personeelskosten	290.615	474.336	418.817	213.334	160.078	1.557.181	1.577.425	1.541.965
Huisvestingskosten	23.064	37.644	33.238	16.930	12.704	123.580	136.700	121.568
Kantoor- en algemene kosten	59.079	96.427	85.142	43.369	32.542	316.560	524.342	443.090
Afschrijving	3.525	5.752	5.079	2.587	1.941	18.883	20.000	19.276
Totaal	<u>637.452</u>	<u>1.052.918</u>	<u>856.891</u>	<u>381.644</u>	<u>207.265</u>	<u>3.136.170</u>	<u>3.676.503</u>	<u>2.859.947</u>

Toelichting op lastenverdeling (model C)

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	261.170	325.000	216.770
Humanistische levensbeschouwing	438.758	391.000	227.988
Activiteiten	314.615	550.036	151.042
	<u>1.014.543</u>	<u>1.266.036</u>	<u>595.800</u>
Activiteitskosten voor Werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	93.219	98.000	126.806
Werving nalatenschappen	0	15.000	0
Werving donateurs	239	25.000	5.337
Merchandising	11.966	14.000	6.105
	<u>105.424</u>	<u>152.000</u>	<u>138.248</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>1.119.967</u>	<u>1.418.036</u>	<u>734.048</u>

De wervingsactiviteiten zijn lager dan begroot doordat er minder wervingsactiviteiten zijn uitgevoerd dan was voorzien.

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Personeelskosten			
Salarissen	1.033.279	1.227.200	1.134.346
Sociale lasten	160.689	208.600	183.698
Pensioenpremies	99.701	110.500	102.276
Uitzendkrachten/ inhuur derden	176.022	5.000	82.381
Personele kosten Afdelingen	0	0	0
Onkosten vergoedingen bijzonder hoogleraren	18.800	29.000	22.875
Opleidingskosten	23.406	30.000	13.055
Overige personeelskosten	98.063	51.125	84.007
	<u>1.609.960</u>	<u>1.661.425</u>	<u>1.622.638</u>
Af - ontvangen ziekengeld	0	0	0
- doorberekende salarissen	52.779	55.000	57.798
Totaal personeelskosten	<u>1.557.181</u>	<u>1.606.425</u>	<u>1.564.840</u>

Gedurende het boekjaar 2020 heeft het gemiddelde aantal werknemers in fte's 16,3 bedragen (2020: 17,5).

Bezoldiging directie:	2021	2021	2021	2020
Naam	Compas	den Homberg	Bodegraven	C. Compas
Functie	Directeur	interim-directeur	Directeur	Directeur
Dienstverband				
Aard (looptijd) uren	onbepaald	contract	bepaald	onbepaald
parttime percentage periode	36	36	36	36
	100	100	100	100
	1/1-31/3	1/2-31/8	1/6-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging				
Jaarinkomen:				
Brutosalaris	22.056	108.356	39.478	86.854
Vakantiegeld	2.026		3.149	6.931
Eindejaarsuitkering	2.270		3.529	7.766
Gratificatie	0		0	0
Bezoldiging	<u>26.353</u>	<u>108.356</u>	<u>46.156</u>	<u>101.551</u>
SV lasten werkgeversdeel	2.625		7.609	10.107
Belaste vergoedingen/bijtellings	0			0
Pensioenlasten werkgeversdeel	2.928		5.217	10.623
Pensioencompensatie	0			0
Overige beloningen op termijn	0			0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0			0
Totaal overige lasten en vergoedingen	<u>5.553</u>	<u>0</u>	<u>12.826</u>	<u>20.730</u>
Bezoldiging	<u>31.906</u>	<u>108.356</u>	<u>58.981</u>	<u>122.282</u>

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) ad € 26.353 respectievelijk € 46.156 blijft naar tijdgelang binnen het maximum van € 112.124 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goede doelen categorie G.

In 2021 werd in verband met een vacature een interim directeur ingezet. De totale betaalde vergoeding van EUR 108.356 incl. BTW is marktconform voor interim-directieleden en dit voldeed aan de voorwaarden die met betrekking tot de inzet van een interim-directeur (niet in loondienst) in de regeling zijn opgenomen.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen ad € 90.888, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 209.000 per jaar.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 8.2 van het jaarverslag.

Aan de directie zijn geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	99.077	91.848	99.076
Huisvestingskosten afdelingen	4.952	13.852	2.219
Verzekeringen	3.890	3.500	3.092
Schoonmaakkosten	12.857	14.000	12.006
Overige huisvestingskosten	2.804	13.500	5.175
	<u>123.580</u>	<u>136.700</u>	<u>121.568</u>

Kantoor- en algemene kosten

Portokosten	24.386	23.000	19.604
Financiële administratie	70.001	60.000	63.112
Kosten contributieinning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	35.724	90.000	74.286
Relatiebeheer incidenteel	0	22.000	-11.128
Relatiebeheer migratie Ifunds	0	0	91.569
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	6.913	20.000	1.746
Accountantskosten	32.014	27.000	25.887
Automatisering	30.042	40.000	30.088
Telefoon en faxkosten	11.902	7.000	10.912
Drukwerk	4.668	2.500	5.732
Huisstijl	0	0	0
Repro	5.302	3.750	5.554
Kantoorbenodigdheden	1.250	4.000	1.976
Lidmaatschappen/contributies	18.228	17.500	20.330
Bestuurskosten	11.141	15.500	14.189
Kosten platform bijzonder hoogleraren	0	0	0
Organisatiekosten Afdelingen	32.783	45.755	36.969
Overige kosten Afdelingen	4.680	6.337	3.911
CRM nalatenschappen	9.295	11.000	9.063
Overige algemene en organisatiekosten	18.099	44.000	39.121
Kosten notaris en advocaat	132	20.000	168
Publiciteitskosten	0	65.000	0
	<u>316.560</u>	<u>524.342</u>	<u>443.090</u>

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€

Afschrijving

Afschrijvingen	18.883	20.000	19.276
	<u>18.883</u>	<u>20.000</u>	<u>19.276</u>

21. Gebeurtenissen na balansdatum

Het Humanistisch Verbond wordt in financiële zin slechts beperkt getroffen door de Coronacrisis. Er worden geen continuïteitsproblemen voorzien.

Enkelvoudige Jaarrekening 2021

Humanistisch Verbond

ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

		31-12-2021		31-12-2020	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>20.795</u>		<u>37.942</u>
			20.795		37.942
Vorderingen en overlopende activa	2	1.373.163		1.183.325	
Liquide middelen	3	<u>639.158</u>		<u>523.208</u>	
			<u>2.012.322</u>		<u>1.706.533</u>
Totaal activa			<u><u>2.033.116</u></u>		<u><u>1.744.476</u></u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
Continuïteitsreserve	4	1.129.617		854.267	
Bestemmingsreserves	5	<u>562.398</u>		<u>516.056</u>	
<i>Reserves</i>			1.692.016		1.370.323
<i>Fondsen</i>					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	6		42.369		42.369
Kortlopende schulden	7		<u>298.731</u>		<u>331.783</u>
Totaal passiva			<u><u>2.033.116</u></u>		<u><u>1.744.475</u></u>

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

		Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Baten:				
Baten particulieren	8	1.297.493	1.288.770	1.254.948
Baten van subsidies van overheden	9	132.517	0	30.927
	10	1.659.500	1.659.500	1.659.500
Baten van andere organisaties zonder winststreven	11	75.000	75.000	76.400
Som van de geworven baten		<u>3.164.510</u>	<u>3.023.270</u>	<u>3.021.775</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	12	44.151	97.968	43.395
Overige baten	13	46.089	46.200	46.826
Som van de baten		<u>3.254.749</u>	<u>3.167.438</u>	<u>3.111.995</u>
Lasten:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	14	602.219	728.235	576.708
Humanistische levensbeschouwing	15	1.086.962	1.152.836	910.707
Activiteiten	16	658.517	833.859	679.328
Wervingskosten	17	252.361	227.228	293.323
Kosten beheer en administratie	18	317.676	273.499	335.270
Som van de lasten		<u>2.917.734</u>	<u>3.215.657</u>	<u>2.795.335</u>
Saldo voor financiële baten en lasten		337.015	-48.219	316.660
Saldo financiële baten en lasten	19	-15.322	-19.512	-13.272
Saldo van baten en lasten		<u>321.693</u>	<u>-67.731</u>	<u>303.388</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging / onttrekkingen:				
continuïteitsreserve		275.350	42.069	320.350
bestemmingsreserve Jong HV				
bestemmingsreserve activiteiten		47.746	-13.000	3.355
bestemmingsreserve intensivering uitvoering MJB				
bestemmingsreserve afd. Den Haag		-1.404	-70.000	-11.343
Mutatie bestemmingsfonds erfenissen en legaten		0	-26.800	-8.974
		<u>321.693</u>	<u>-67.731</u>	<u>303.388</u>

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2021	Totaal 2020
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	84.017	141.875	225.892	219.972
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	70.105	117.845	187.950	168.674
Boekwaarden 1 januari	13.912	24.030	37.942	51.298
<i>Mutaties</i>				
Investeringsen	937	799	1.736	5.920
Afschrijvingen	6.368	12.515	18.883	19.276
Totaal mutaties	-5.431	-11.716	-17.147	-13.356
<i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	84.954	142.674	227.628	225.892
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	76.473	130.360	206.833	187.950
Boekwaarden 31 december	8.481	12.314	20.795	37.942

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	975	11.983
Rekening-courant Steunfonds Humanisme	1.192.213	1.058.699
Rekening couranten bij Steunfonds Humanisme	61.927	65.572
Nog te ontvangen subsidies	28.734	0
Overige vorderingen en overlopende activa	89.314	47.071
	<u>1.373.163</u>	<u>1.183.325</u>

3. Liquide middelen

ING-Bank	74.498	224.722
Triodos	370.263	114.660
Liquide middelen Afdelingen	194.397	183.826
	<u>639.158</u>	<u>523.208</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

PASSIVA

Reserves

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
4. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	854.267	533.917
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve	-60.994	-9.358
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	336.344	329.708
Stand per 31 december	<u>1.129.617</u>	<u>854.267</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

5. Bestemmingsreserves

Stand per 1 januari	516.056	526.379
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	-2.335
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	97.259	44.740
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-50.917	-52.728
Stand per 31 december	<u>562.398</u>	<u>516.056</u>

Reserves

<u>1.692.016</u>	<u>1.370.323</u>
------------------	------------------

Het eigen vermogen per 31 december 2021 en het resultaat over 2021 volgens de geconsolideerde jaarrekening van Vereniging Humanistisch Verbond wijken af van die volgens de enkelvoudige jaarrekening. De reden daarvoor is dat de Vereniging geen belang heeft in de entiteiten die verder in de consolidatie zijn betrokken.

6. Fondsen

<u>42.369</u>	<u>42.369</u>
---------------	---------------

7. Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen contributies	26.707	0
Te betalen vakantiedagen	57.666	58.194
Te betalen loonheffing en sociale premies	73.726	87.285
Te betalen pensioenpremie	0	1.253
Crediteuren	45.419	108.279
Nog te betalen accountantskosten	19.905	17.787
Nog te besteden subsidies	19.116	0
Nog te betalen diverse kosten	56.192	58.985
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>298.731</u>	<u>331.783</u>

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
BATEN:			
8. Baten particulieren			
Contributies	1.110.294	1.050.000	1.090.279
Actieopbrengsten	0	80.000	53.181
Nalatenschappen	0	0	2.500
Overige bijdragen particulieren	184.341	150.000	104.069
Giften en schenkingen afdelingen	0	0	0
Overige baten afdelingen	2.008	2.820	4.919
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	850	5.950	0
	<u>1.297.493</u>	<u>1.288.770</u>	<u>1.254.948</u>
9. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van VWS VBE (2017-2020)	0	0	6.216
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2021)	24.611	0	24.711
Subsidie Ministerie van SZW Geloofsverlaters (2020-2022)	82.962	0	0
Subsidie gemeente Amsterdam Nieuwe Vrijdenkers (2021-2022)	24.944	0	0
	<u>132.517</u>	<u>0</u>	<u>30.927</u>
10. Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Bijdrage Steunfonds Humanisme structurele kosten	1.609.500	1.609.500	1.559.500
Extra bijdrage Steunfonds Humanisme	50.000	50.000	100.000
	<u>1.659.500</u>	<u>1.659.500</u>	<u>1.659.500</u>
11. Baten van andere organisaties zonder winststreven			
	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>	<u>76.400</u>
12. Baten als tegenprestatie voor levering van produkten en diensten			
Deelnemersbijdragen	32.191	60.500	25.845
Opbrengst Activiteiten afdelingen	11.960	37.468	17.550
	<u>44.151</u>	<u>97.968</u>	<u>43.395</u>
13. Overige baten			
Huuropbrengsten	46.089	46.200	46.826
	<u>46.089</u>	<u>46.200</u>	<u>46.826</u>
Totaal van de baten	<u>3.254.749</u>	<u>3.167.438</u>	<u>3.111.995</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
LASTEN:			
Besteed aan doelstellingen			
14. Verenigen			
Resultaatgebied Vereniging			
Dienstverlening afdelingen			
Ondersteuning leden/afdelingen	2.362	7.500	2.205
Beheer afdelingen	0	1.000	0
Ledendag	57.998	20.000	39.424
Jong HV	487	6.000	371
Activiteitenfonds (vh.Stimuleringsregeling)	-1.019	12.000	5.503
Diverse kernactiviteiten	0	0	0
Modernisering vereniging	0	0	0
Vrijwilligersbeleid	0	1.500	67
Diverse ontwikkelingkosten	0	0	0
Vereniging	59.828	48.000	47.570
Resultaatgebied Humanistische dienstverleners			
Kwaliteitsborging en relatiebeheer	18	11.500	0
Inhoudelijke voeding en binding	5.386	11.500	26.524
Onderhoud en ondersteuning netwerken	1.442	0	136
Beheer en benoemingen	17.422	0	4.194
Vernieuwing en behoud	331	15.000	0
Programma Humanistische dienstverleners			
Profilering	500	15.000	0
Netwerken	0	2.000	0
Van Betekenis tot het Einde	0	0	5.586
Diverse ontwikkelingkosten	0	0	0
Humanistische dienstverleners	25.099	55.000	36.440
Producten en Diensten			
van Praagprijs	0	0	129
Socrateslezing	2.400	17.000	1.128
Diverse kernactiviteiten	0	0	0
Landelijk aanbod in samenwerking met afdelingen	1.876	35.000	14.371
Ontwikkeling HV cursussen	37.189	40.000	39.769
Tentoonstelling Once in a life time/All things must pass	0	0	0
Ontwikkeling HV/ISVW cursussen	0	0	0
Jongerenconferentie	0	0	0
Your Song	0	0	0
Mag het licht aan	56.333	50.000	0
Spinozaprijs	0	0	0
Den Haag	0	0	0
Jubileum	78.445	80.000	77.363
Diverse ontwikkelingkosten	0	0	0
Producten en Diensten	176.243	222.000	132.760
	<u>261.170</u>	<u>325.000</u>	<u>216.770</u>
Personele kosten	266.728	299.102	267.350
Huisvestingskosten	21.427	25.939	21.078
Kantoor- en algemene kosten	49.620	74.399	68.168
Afschrijving	3.274	3.795	3.342
	<u><u>602.219</u></u>	<u><u>728.235</u></u>	<u><u>576.708</u></u>

15. Humanistische levensbeschouwing

Resultaatgebied actueel humanisme

Diverse activiteiten			
Intensivering actueel humanisme	19.717	50.000	15.211
Intensivering actueel humanisme MJB:			
- FOT	1.175	20.000	9.551
- IJskast	5.051	20.000	14.961
- Omzien naar elkaar	0	0	303
- Onderwijs	11.199	15.000	3.327
- Inspiratie voor het leven	0	0	42
- Campagne	75.694	105.000	50.790
Vrijheid van denken/geloofsverlaters	74.373	0	0
Reproductieve gezondheid/cliëntenorganisatie	50.085	0	0
Vergankelijkheid	0	0	0
Wie is de ongelovige	0	0	0
Opvoeding/Bildung	0	0	0
Islam	0	0	0
Diverse ontwikkelingkosten	0	0	0
Actueel humanisme	237.294	210.000	94.185
Programma Marketing en Werving			
Marktonderzoek	0	8.000	0
Ledenpanel	0	8.000	0
Diverse ontwikkelingkosten	40	1.000	0
Marketing en Werving	40	17.000	0
Resultaatgebied HV-uitingen			
Human (tijdschrift)	114.524	90.000	90.889
Retentie leden	0	10.000	0
Jaarbeeld	0	0	0
Website en sociale media	70.684	30.000	33.474
Pers en media	8.432	20.000	6.421
Diverse corporate uitingen	6.779	11.000	2.963
Beeld	941	2.000	0
Ontwikkelingkosten/huisstijl	0	1.000	0
Diverse ontwikkelingkosten	0	0	0
HV uitingen (voorlichtingskosten)	201.360	164.000	133.747
Stichting Socrates	25.064	25.000	25.056
	<u>463.758</u>	<u>416.000</u>	<u>252.988</u>
Personele kosten	487.396	546.553	488.532
Huisvestingskosten	39.153	47.398	38.516
Kantoor- en algemene kosten	90.671	135.951	124.564
Afschrijving	5.983	6.935	6.107
	<u>1.086.962</u>	<u>1.152.836</u>	<u>910.707</u>

16. Activiteiten

Humanistische Alliantie	10.994	10.000	10.529
Humanistisch Historisch Centrum	0	0	19.000
EHP (European Humanist Professionals)	0	1.000	0
International Humanist and Ethical Union (IHEU)	14.800	20.000	14.354
European Humanist Federation (EHF)	1.000	7.000	1.335
Prinsjesdag	0	1.000	0
Activiteiten/Projecten afdelingen	93.556	158.565	66.138
	<u>120.350</u>	<u>197.565</u>	<u>111.356</u>
Personele kosten	420.891	471.975	421.871
Huisvestingskosten	33.811	40.931	33.260
Kantoor- en algemene kosten	78.299	117.400	107.567
Afschrijving	5.166	5.988	5.274
	<u>658.517</u>	<u>833.859</u>	<u>679.328</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>
Totaal bestedingen	2.347.697	2.714.929	2.166.742
Totaal baten	3.254.749	3.167.438	3.111.995
Bestedingspercentage	72,13%	85,71%	69,63%

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>
Totaal bestedingen	2.347.697	2.714.929	2.166.742
Totaal lasten	2.917.734	3.215.657	2.795.335
Bestedingspercentage	80,46%	84,43%	77,51%

	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>
	€	€	€
17. Wervingskosten			
Directe activiteitskosten	105.424	152.000	138.248
Personeelskosten	114.917	55.801	115.185
Huisvestingskosten	9.231	4.839	9.081
Kantoor- en algemene kosten	21.378	13.880	29.369
Afschrijving	1.411	708	1.440
	<u>252.361</u>	<u>227.228</u>	<u>293.323</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de kosten werving in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>
Som van de geworven baten	3.164.510	3.023.270	3.021.775
Wervingskosten	252.361	227.228	293.323
Kostenpercentage werving	7,97%	7,52%	9,71%

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
18. Kosten beheer en administratie			
Personeelskosten	248.448	202.870	249.027
Huisvestingskosten	19.958	17.593	19.633
Kantoor- en algemene kosten	46.219	50.462	63.496
Afschrijving	3.050	2.574	3.113
	<u>317.676</u>	<u>273.499</u>	<u>335.270</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Totale lasten	2.917.734	3.215.657	2.795.335
Kosten beheer en administratie	317.676	273.499	335.270
Kostenpercentage beheer en administratie	10,89%	8,51%	11,99%

19. Financiële baten en lasten

Interest baten	2.115	0	2.904
Interest rekening couranten afdelingen	651	488	700
Interest baten afdelingen	0	0	0
Rente en bankkosten	-18.088	-20.000	-16.876
	<u>-15.322</u>	<u>-19.512</u>	<u>-13.272</u>

Het interestpercentage over de rekening courant afdelingen over 2020 is 1,01% (2019: 1,02%).

De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij is geoordeeld dat deze ook een juiste weergave geeft voor 2021.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Verenigen	17,34%	18,97%	17,34%
Humanistische levensbeschouwing	31,68%	34,67%	31,68%
Activiteiten	27,36%	29,94%	27,36%
Wervingskosten	7,47%	3,54%	7,47%
Kosten beheer en administratie	16,15%	12,87%	16,15%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting enkelvoudige lastenverdeling (model C) Humanistisch Verbond

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Wervingskosten	Kosten beheer en administratie	Totaal 2021	Begroot 2021	Totaal 2020
	Verenigen	Humanistische levensbeschouwing	Activiteiten					
Directe activiteitskosten	261.170	463.758	120.350	105.424	0	950.702	1.090.565	719.362
Personeelskosten	266.728	487.396	420.891	114.917	248.448	1.538.381	1.576.300	1.541.965
Huisvestingskosten	21.427	39.153	33.811	9.231	19.958	123.580	136.700	121.568
Kantoor- en algemene kosten	49.620	90.671	78.299	21.378	46.219	286.189	392.092	393.164
Afschrijving	3.274	5.983	5.166	1.411	3.050	18.883	20.000	19.276
Totaal	<u>602.219</u>	<u>1.086.962</u>	<u>658.517</u>	<u>252.361</u>	<u>317.676</u>	<u>2.917.734</u>	<u>3.215.657</u>	<u>2.795.335</u>

TOELICHTING OP ENKELVOUDIGE LASTENVERDELING (MODEL C) HUMANISTI VERBOND

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	261.170	325.000	216.770
Humanistische levensbeschouwing	463.758	416.000	252.988
Activiteiten	120.350	197.565	111.356
	<u>845.278</u>	<u>938.565</u>	<u>581.114</u>
Activiteitskosten voor werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	93.219	98.000	126.806
Werving nalatenschappen	0	15.000	0
Werving donateurs	239	25.000	5.337
Merchandising	11.966	14.000	6.105
	<u>105.424</u>	<u>152.000</u>	<u>138.248</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>950.702</u>	<u>1.090.565</u>	<u>719.362</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Personeelskosten			
Salarissen	1.033.279	1.227.200	1.134.346
Sociale lasten	160.689	208.600	183.698
Pensioenpremies	99.701	110.500	102.276
Uitzendkrachten/ inhuur derden	176.022	5.000	82.381
Opleidingskosten	23.406	30.000	13.055
Overige personeelskosten	98.063	50.000	84.007
	<u>1.591.160</u>	<u>1.631.300</u>	<u>1.599.763</u>
Af - ontvangen ziekengeld	0	0	0
- doorberekende salarissen	52.779	55.000	57.798
Totaal personeelskosten	<u>1.538.381</u>	<u>1.576.300</u>	<u>1.541.965</u>

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	96.040	91.848	96.039
Huisvestingskosten afdelingen	7.989	13.852	5.256
Verzekeringen	3.890	3.500	3.092
Kantinekosten	0	0	0
Schoonmaakkosten	12.857	14.000	12.006
Verhuizing 2017	0	0	0
Overige huisvestingskosten	2.804	13.500	5.175
	<u>123.580</u>	<u>136.700</u>	<u>121.568</u>

	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Kantoor- en algemene kosten			
Portokosten	24.386	23.000	19.604
Financiële administratie	70.001	60.000	63.112
Kosten contributieïnning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	35.724	90.000	74.286
Relatiebeheer incidenteel	0	22.000	-11.128
Relatiebeheer migratie Ifunds	0	0	91.569
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	6.913	20.000	1.746
Accountantskosten	22.410	19.250	18.121
Automatisering	30.042	40.000	30.088
Telefoon en faxkosten	11.902	7.000	10.912
Drukwerk	4.668	2.500	5.732
Repro	5.302	3.750	5.554
Kantoorbenodigdheden	1.250	3.000	1.976
Lidmaatschappen/contributies	18.228	17.500	20.330
Bestuurskosten	9.286	13.000	13.153
Organisatiekosten Afdelingen	32.783	45.755	36.969
Overige kosten Afdelingen	4.680	6.337	3.911
Overige algemene en organisatiekosten	8.613	19.000	7.229
	<u>286.189</u>	<u>392.092</u>	<u>393.164</u>
	Realisatie 2021 €	Begroting 2021 €	Realisatie 2020 €
Afschrijvingen			
Afschrijvingen	18.883	20.000	19.276
	<u>18.883</u>	<u>20.000</u>	<u>19.276</u>

Amsterdam, 29 juni 2022

Voorzitter w.g. Mardjan Seighali

Algemeen secretaris w.g. Tessa van Wijnen

Penningmeester w.g. Remco Peeters

Algemeen bestuurslid w.g. Caroline Suransky

Algemeen bestuurslid w.g. Elisabeth van Oostrum

Algemeen bestuurslid w.g. Anne de Rooij

Directeur w.g. Robbert Bodegraven

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de directie van Vereniging Humanistisch Verbond

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de samengevoegde jaarrekening 2021 van Vereniging Humanistisch Verbond te Utrecht (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Humanistisch Verbond op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevoegde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de samengevoegde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Humanistisch Verbond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan is aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Organisaties'. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of Vereniging Humanistisch Verbond in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij zij het voornemen heeft om Vereniging Humanistisch Verbond te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Vereniging Humanistisch Verbond.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Vereniging Humanistisch Verbond;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie en het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Baarn, 29 juni 2022

Meerwijk Stanton Groep B.V.

w.g. Drs. M.J. Freriks RA